

Stem Rødt i Oslo

Rødt Oslos arbeidsprogram
2023 - 2027 →

Innhold

En politikk for forandring	s. 2
01 Arbeidsliv	s. 3
02 Kvinnefrigjøring	s. 5
03 Kamp mot all undertrykking	s. 7
04 Klima, natur og miljø	s. 9
05 Samferdsel	s. 11
06 Bolig	s. 13
07 Byutvikling	s. 15
08 Utdanningspolitikk	s. 17
09 Oppvekst	s. 21
10 Kultur, idrett og fritid	s. 23
11 Helse og velferd	s. 26
12 Eldre	s. 29
13 Trygge nærmiljø	s. 30
14 Internasjonal solidaritet	s. 32
15 Makt og system	s. 32
16 Økonomi og finansiering	s. 34

En politikk for forandring

Oslo er en by hvor noen bor i palass og eier privatfly, mens andre sliter med å finne et godt sted å bo og ikke har råd til kollektivtransport. Oslo er også vår egen by – et sted hvor vi finner sammen og jobber for radikale, sosiale forandringer.

Kapitalismen som samfunnssystem krever grenseløs vekst på en klode med begrensede ressurser. Det er ikke bærekraftig, verken sosialt, miljømessig eller på lang sikt økonomisk. Vi står ved et veiskille: Vi kan ikke fortsette å sette kapitalens behov over alt annet. Vi må sette mennesker, miljø og klima over penger og profit. Vi i Rødt Oslo ønsker å erstatte et ødeleggende system med et bærekraftig samfunn som bygger på rettferdig fordeling og reelt folkestyre. Vi kaller dette sosialisme.

Rødt Oslo skiller seg fra andre partier i byen fordi vi tror forandring er mulig. I tillegg har vi en radikal politikk som gjør forandring mulig. For å gjennomføre politikken, må vi jobbe sammen.

Rødts medlemmer er politisk aktive på mange områder, i miljøbevegelsen, i antirasistisk arbeid, i kvinnebevegelsen og i fagforeninger. Vi mener demokrati omfatter mye mer enn å stemme i valg, og politisk arbeid er noe vi har med oss i hverdagen, der vi bor, på arbeidsplassene våre og der vi ellers er aktive. Vi jobber for grunnleggende forandringer i Oslo – og i verden.

- Vi vil stoppe bolighaier som Thon og Tollefsen, og vi vil ha boligprosjekter som bygger fellesskap, ikke formuer.
- Vi vil ha arbeid til alle, med en lønn å leve av og en arbeidstid å leve med.
- Vi vil vise solidaritet med resten av verden, ikke bare med flagg og festtaler men ved å gi flyktninger trygge liv og ved å støtte andres kamp for frihet.
- Vi vil gjøre slutt på fattigdommen ved å sikre alle en skikkelig inntekt.

Rødt Oslos valgprogram snur ikke verden på hodet i løpet av fire år. Vi kan vinne noen kamper nå, andre forandringer vil ta lenger tid. Vi jobber for mindre forskjeller, for flere fellesskapsløsninger og for større frihet til alle, ikke bare for de rikeste. Vi jobber for de forandringene vi mener er nødvendige for å bygge en verden hvor mennesker, miljø og klima settes først.

Mennesker over hele verden jobber for sosiale forandringer, vi er del av en stor bevegelse. Bli med på laget, bli med i Rødt. Kjemp for forandringer.

01 Arbeidsliv

De fleste av oss har lønnsarbeid i store deler av livet for å tjene til livets opphold, og arbeidslivet er en stor del av hverdagen vår. De som kjøper arbeidskraft har interesse av at vi som selger arbeidskraften vår jobber raskere og tjener mindre. Våre interesser er det motsatte, vi trenger et organisert arbeidsliv med lønninger vi kan leve av og arbeidsforhold vi kan leve med. Rødt jobber for at Oslo kommune skal være en arbeidsgiver som går foran, både når det gjelder lønn og arbeidsvilkår.

Rødt støtter fagforeningenes kamp, og alle vi som er fagorganiserte har støttespillere i Rødts folkevalgte.

Rødt jobber for et mer rettferdig og solidarisk arbeidsliv. Vi støtter fagbevegelsens kamp for høyere lønn i kvinnedominerte yrker, og arbeidet mot sosial dumping, som rammer særlig arbeidsinnvandrere. Useriøse ansettelsesformer og bemanningsselskaper er en trussel mot arbeidsvilkårene for oss alle.

Rødt jobber for at Oslo kommune også som eier og deleier i aksjeselskaper og interkommunale selskaper utøver et aktivt eierskap. Alle disse selskapene må være positive til fagorganisering, ha ryddige partsforhold og ta inn lærlinger.

6-timersdag med full lønnskompensasjon

Fagforeningene må bli drivkrefter for den neste store arbeidstidsreformen: Seks timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon. Arbeidshverdagen er stressende og helseskadelig for mange. Sekstimersdag gir bedre vilkår for likestilling både i arbeidslivet og i familien. Kortere normalarbeidsdag gir bedre vilkår for deltaking i lokaldemokrati, mer tid til venner, familie og frivillighet for alle. Seks timers normalarbeidsdag er en framtidsreform for et bedre liv for både kvinner og menn.

Sekstimersdagen er viktigst for kvinner fordi det er kvinner som i arbeider mest deltid, sekstimersdag med full lønnskompensasjon vil føre til at flere arbeider heltid, får bedre lønn og kan bli mer økonomisk sjølstendige.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune må lage en plan for innføring av 6 timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon i kommunale virksomheter.
- Oslo kommune som arbeidsgiver må støtte tariffkrav om arbeidstidsforkortelse.
- Erfaringene fra forsøkene med 6-timersdag i Oslo kommune må oppsummeres i samarbeid med fagforeningene
- Oslo kommune må bruke sekstimersdag som rekrutteringstiltak i sektorer der kommunen mangler ansatte.
- Sekstimersdag skal ikke brukes som et verktøy for effektivisering og økt arbeidspress.

Heltid en rettighet - deltid en mulighet

Arbeidslivet skal ikke være et A og et B-lag, hvor noen av oss må leve med usikkerhet og midlertidighet. Hele og faste stillinger gir økonomisk trygghet og det gjør at vi tør å si fra når lønns- og arbeidsvilkår er dårlige. De av oss som står i midlertidige stillinger eller er avhengige av ekstravakter for å få full lønn tør ofte ikke si fra. Om vi er i en sårbar livssituasjon er vi spesielt utsatt for å bli utnyttet.

Av Oslo kommunes nesten 55 000 ansatte i 2021, var mer enn 14 000 midlertidig ansatte. Mer enn 20 000 hadde deltidsstillinger. Dette må endres. Oslo kommune må også velge leverandører med faste ansatte i heltidsstillinger.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kartlegging av all bruk av deltid i Oslo kommune, med fokus på å finne årsakene til deltid.
- Særskilte tiltak for å lage heltidsstillinger for ansatte i skolen og aktivitetsskolen, samt i Sykehjemsetaten og helseetaten.
- Turnuser og arbeidsplaner i sykehjem og hjemmetjenesten skal ha heltid som utgangspunkt.
- Oslo kommune skal, i samarbeid med de ansattes organisasjoner, lage arbeidsplaner for ansatte som jobber turnus og har 35,5 timers arbeidsuke, slik at arbeidstida blir 33,6 timer. Dette tilsvarer arbeidstida til dem som har skiftarbeid
- Oslo kommune skal bruke sekstimersdag for å lage heltidsstillinger i yrker med høy arbeidsbelastning
- Alle virksomheter må dokumentere at ansatte i deltidsstillinger har blitt tilbudt økt stillingsprosent før det blir foretatt nyansettelser.
- Oslo kommune skal ikke kjøpe bemanningstjenester men bygge opp sine egne ressurspooler hvor ansatte skal ha hele og faste stillinger.

Et arbeidsliv med plass til alle

NAVs praksisplasser blir ofte misbrukt som gratis arbeidskraft, noen av oss jobber slik i årevis, uten reell mulighet til fast ansettelse. Om en arbeidsplass kan ha nytte av arbeidskraften din, skal du få jobb – ikke praksisplass! Målrettede tiltak må på plass for å bekjempe arbeidsledighet, særlig blant minoritetsgrupper med høy ledighet.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kommunen må innføre en ordning med anonyme jobbsøknader som en sikring mot diskriminering ved ansettelser.
- Sysselsettingstiltak og «frivillig innsats» skal være et supplement til ordinære arbeidsplasser og skal følge gjeldende tariffavtaler i kommunen.

- Egne ungdomstiltak er nødvendig for inkludering og deltagelse i arbeidslivet.
- Alle bydeler må tilby sommerjobb til sine ungdommer.
- Private virksomheter som kommunen skal inngå et samarbeid med må forplikte seg til å ta inn lærlinger hvis de kan få godkjenning som lærebedrift.

Kamp mot sosial dumping

EØS-avtalen er et rammeverk for å tvinge arbeidere til å konkurrere om jobbene, slik at bare de som godtar de dårligste betingelsene er sikra jobb. Dette er innholdet i den anbudsmodellen som både stat, kommune og private bedrifter følger.

I en anbudsmodell med konkurranse mellom virksomheter med ulike lønns og arbeidsvilkår blir det et kappløp mot bunnen som rammer oss alle. De av oss som rammes oftest er midlertidig ansatte, ansatte i bemanningsbyråer og folk uten fast opphold i Norge. Arbeidsgivere bryter arbeidsmiljøloven, underbetaler ansatte og forfalsker papirer for å kunne komme med det laveste tilbudet. Rødt vil ha både strengere kontroll og høyere straffer for disse lovbruddene.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune skal ikke kjøpe varer eller tjenester fra firmaer som har bedrevet sosial dumping i løpet av de siste fem årene.
- Kommunen må opprette et ombud mot arbeidslivsdiskriminering i samarbeid med fagbevegelsen. Ombudet skal særlig gi ungdom og innvandrere veiledning om rettigheter etter lov- og avtaleverk.
- Kommunen må utføre egne kontroller for å sikre at loven om åpningstider blir fulgt, og at forbud mot søndagsåpne butikker overholdes.
- Oslo kommune må bruke den kommunale skjenkekontrollen aktivt til å sjekke arbeidsforhold og skal inndra skjenkebevilling til aktører i utelivsbransjen som betaler sine ansatte under den lovpålagte minstelønna.
- Alle arbeidsinnvandrere må få tilbud om gratis norskopplæring, helst i tilknytning til arbeidsplassen. Innvandreres tiltak for selvorganisert språklæring og faglig og sosialpolitisk skoleing må få støtte av kommunen.

Bort med bemanningsbransjen

I dag blir mange av oss ansatt i bemanningsbyråer som leier oss ut til andre virksomheter. Dette foregår i byggebransjen, innen renhold, kontor, varehandel, helsesektoren, barnehager, skoler, m.m. Bemanningsbransjen gir usikre arbeidsforhold og lavere lønninger enn om folk hadde vært ansatt direkte. Det organiserte arbeidslivet undergraves og det blir vanskeligere for ansatte å organisere seg og kjempe for egne rettigheter.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune skal ikke kjøpe tjenester av bemanningsbyråer.
- Kommunen må etablere ressurspooler for skole, barnehager og sykehjem basert på tidligere års fravær, og ansatte i ressurspoolene brukes til å dekke korttids- og langtidsfravær. Ansatte i disse ressurspoolene skal ha faste og hele stillinger.
- Vikarer skal ha samme lønns- og arbeidsvilkår som om de var fast ansatt i kommunen.
- Oslo kommune må øke grunnbemanningen, særlig innen barn- og oppvekstsektoren og pleie- og omsorgssektoren for å redusere bruken av ekstravakter og overtid og for å sikre de ansatte helsefremmende arbeidsvilkår.

Oslo kommune som arbeidsgiver skal gjøre arbeidslivet bedre

Oslo kommune er den største arbeidsgiveren i Oslo med nesten 55 000 ansatte. Rødt mener at Oslo kommune skal være et forbilde i arbeidslivet, både når det gjelder lønn, helsefremmende arbeidsvilkår, samarbeid med fagbevegelsen og ansattes medvirkning. For å oppnå dette må det bli slutt på målstyring, bestiller/utførermodellen og andre styringsverktøy som er en del av New Public Management. Vi trenger ikke en tillitsreform full av lovord om faglig frihet og medvirkning, vi trenger en tillitsreform med reell faglig frihet og medvirkning.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune må jobbe for likelønn mellom kvinner og menn, både gjennom å heve lønna i kvinnedominerte yrker og ved å sikre at kvinner får samme uttelling som menn for utdanning, erfaring, kompetanse og ansvar.
- Oslo kommune må lage forpliktende planer for likelønn for alle virksomheter og nivåer.
- Oslo kommune skal ha lønnsforhandlinger hvor fagbevegelsen har streikerett. Oslo kommune skal ikke stille krav om lokale forhandlinger.
- Kommunalt ansatte som ønsker det skal få mulighet til å ta fagbrev.
- Oslo kommune skal ha læreplasser som tilsvarer to promille av innbyggertallet.
- Det skal gjennomføres kursing i avtaleverket for alle ledere i kommunen ved ansettelse og deretter minimum hvert fjerde år.
- Oslo kommune må samarbeide med de ansattes organisasjoner for å verne ansatte, som bruker yringsfriheten og varslingsretten, mot gjengjeldelse.
- Kommunen skal forbedre turnusansattes hverdag ved å likestille turnusarbeid med skiftarbeid, og redusere den ukentlige arbeidstida fra 35,5 til 33,6 timer

Styrk Oslo-modellen for et ryddigere arbeidsliv

Vi er nødt til å ha mer demokratisk kontroll, og ta flere tjenester tilbake i kommunal drift for å hindre sosial dumping og skadelige arbeidsforhold. Oslo-modellen har vært et viktig tiltak for et bedre arbeidsliv. Modellen gjør at det stilles høye krav til leverandører av varer, tjenester, bygg og anlegg. Oslo-modellen må beholdes og videreutvikles, også for nye sektorer i kommunen.

RØDT OSLO JOBBER FOR DISSE FORBEDRINGENE AV OSLOMODELLEN:

- Kommune skal bruke leverandører med tariffavtale.
- Kommune skal ved utlysning av offentlige anbud stille krav om at leverandøren i hovedsak har fast ansatte (minst 80 % av stillingene), ikke bare at fast ansatte skal gjøre oppdraget for Oslo kommune.
- Leverandører skal tilby alle ansatte som ikke kan norsk, og som gjør oppdrag for Oslo kommune, gratis norskopplæring, minimum fire timer pr. uke.
- Kommunen må stille hovedentreprenøren til ansvar for at innleide arbeidere likebehandles med egne ansatte.
- Kommunen skal si opp kontrakter med bedrifter som bryter med bestemmelsene i Oslo-modellen. Bedrifter som bryter lover som arbeidsmiljøloven og straffelovens paragrafer om menneskehandel skal anmeldes.
- Oslo kommune skal innføre en karanteneordning for leverandører med alvorlige brudd på arbeidsmiljø- og allmenngjøringsloven.

02 Kvinnefrigjøring

Kvinnefrigjøring er et mål for Rødt. Kvinneundertrykkninga er innvevd i kapitalismen og rammer kvinner på tvers av klasser og etnisitet. Patriarkatet og kapitalismen undertrykker oss i alle livets faser og roller. Full kvinnefrigjøring krever grunnleggende endringer i organiseringa av både arbeidsliv og samfunnsliv. Vi må bryte ned tradisjonelle forestillinger om hvordan kvinner er, bør være og hva vi kan gjøre. Rødt vil arbeide i og sammen med kvinnebevegelsen, fagbevegelsen og alle andre krefter som arbeider for å styrke kvinners stilling i samfunnet.

Kvinnelønn

Økonomisk sjølstendighet med en lønn å leve av og forsørge barn på, er nødvendig for at kvinner skal ha makt i egne liv og i samfunnet. Oslo kommune er et eget tariffområde, Norges største arbeidsgiver og mer enn to tredeler av de ansatte er kvinner. Dette gjør at Oslo kommune kan spille en viktig rolle og gå foran for å endre dagens systemer. Kommunen må føre en tydelig arbeidsgiverpolitikk for heving av kvinners lønn og for å oppnå likelønn.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må være et samarbeid mellom et rødgrønt byråd og fagforeningene om bedre lønns- og arbeidsvilkår for ansatte i kommunen.
- Kvinner skal få like mye uttelling for ansvar, kompetanse, utdanning og arbeidserfaring som menn, på tvers av sektorer og bransjer.
- Kommunen skal kunne gå inn med ekstra lønnsmidler for å innfri tariffkrav som gir kvinnelønn et ekstraordinært løft, for eksempel i form av en kvinnepott.
- Mira-senteret, sammen med fagforeningene og andre med kunnskap på feltet, brukes som en ressurs for å få slutt på at kvinner med innvandrere og/eller minoritetsbakgrunn diskrimineres på arbeidsmarkedet.
- Kommunen må sette av midler til integrerings- og yrkesrettede tiltak for kvinner med innvandrerbakgrunn.
- Alle faste ansettelser skal være i heltidsstillinger hvis ikke den ansatte søker om deltid. Alle arbeidsavtaler som inngås med vikarer skal definere en fast minimumsarbeidstid. Oslo kommunes praksis skal være i tråd med arbeidsmiljøloven.
- Kommunen må iverksette tiltak som vil styrke kvinners økonomi. Dette kan for eksempel være lavere satser/gratis barnehage, subsidiering av barneidretten og kulturskolene, redusert pris/gratisbilletter i svømmehaller og kollektivtrafikk mm.

6 timers arbeidsdag

6 timers arbeidsdag er en framtidsreform. Fordi det er kvinnene som ut fra sin stilling i dag er den viktigste drivkrafta for 6 timersdagen, vil Rødt jobbe særskilt for at kvinner organiserer seg på tvers av kvinnebevegelse og fagbevegelse for å drive den fram.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune må lage en plan for innføring av 6 timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon i kommunale virksomheter.
- Oslo kommune som arbeidsgiver må støtte tariffkrav om arbeidstidsforkortelse.
- Erfaringene fra forsøkene med 6-timersdag i Oslo kommune må oppsummeres i samarbeid med fagforeningene.
- Oslo kommune må bruke sekstimersdag som rekrutteringstiltak i sektorer der kommunen mangler ansatte.
- Sekstimersdag skal ikke brukes som et verktøy for effektivisering og økt arbeidspress.

Kvinnehelse

God kvinnehelse er viktig hele livet. Det må utvikles mer kunnskap om kvinners helse og ny og etablert kunnskap må spres aktivt. Kvinner har for eksempel ofte særegne symptomer på hjerteinfarkt og slag som er avgjørende å kjenne til. I kommunehelsetjenesten er fastlegene og helsestasjonene avgjørende for kvinnehelsearbeidet. Svangerskap, fødsel og barsel er en viktig del av tilbudet. Det samme gjelder alle kvinnesykdommer og gynekologiske lidelser som bare rammer kvinner. Kvinner lever gjennomsnittlig flere år enn menn, og mange kvinner i parforhold får store omsorgsbelastninger i høy alder. Kvinner har behov for et eget helsetilbud i alle livets faser og må bli møtt fordomsfritt, med oppdatert kunnskap og få behandling uten ekstra økonomisk belastning.

Helsestasjonene har i dag en innretning med forebyggende arbeid for mor og barn, det er et gratis lavterskeltilbud som har stor oppslutning i befolkningen. Helseesykepleiere og jordmødre har bredere kompetanse på kvinnehelse enn det de får brukt i dag,

denne ressursen kan brukes på måter som kommer flere kvinner til gode i en lengre periode i livet. Sykehusene har nedprioritert kvinnehelse med kortere liggetid både på føde - og barselavdelingene. Kvinner som tar abort skal få tilbud om personlige samtaler og oppfølging.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- ABC-avdelingen på Ullevål sykehus må gjenopprettes, kapasiteten på fødeavdelingene på Ahus og Ullevål må utvides. Liggetiden på barsel tilpasses behovene til mor og barn, sånn at alle føler seg godt ivaretatt ved overgangen mellom fødested og hjemmet.
- Flerkulturelle doulaer må bli en del av det vanlige fødetilbudet.
- Jordmortjenesten på helsestasjonene skal ha kapasitet til at alle kvinner kan følges opp av jordmor i svangerskapet og få hjemmebesøk av jordmor innen 72 timer etter at de er utskrevet fra sykehuset.
- Alle helsestasjoner skal bli godkjent som "Ammekyndig helsestasjon".
- Økt støtte til Ammehjelpen.
- Helsestasjonene opprustes til også å bli Kvinnehelseteam, dvs. tilbud til kvinner om prevensjonsveiledning, oppfølging i svangerskap og barsel, celleprøver, samt oppfølging i klimakteriet (overgangsalder)
- Det må opprettes et prøveprosjekt der medisinsk abort flyttes fra sykehusene til helsestasjonene.
- Menstruasjonsprodukter skal være gratis og tilgjengelig på skolene, fritidsklubbene og helsestasjon for ungdom.
- Oslo kommune skal jobbe for at OUS sørger for at kvinner som skal ta abort eller gjøre andre gynekologiske medisinske inngrep eller motta behandling, skal ha en egen avdeling på kvinneklinikken ved OUS, utenfor fødselsomsorgen.
- Primærhelsetjensten og annet helsepersonell må få styrket kunnskap om kvinnehelse og kvinnesykdommer. Kvinner skal bli tatt på alvor og få behandling uten å bli møtt med fordommer.

Stopp kvinners gratisarbeid innen helse og omsorg

Oslo kommune kan opprettholde dårlig kvalitet på tjenestetilbudet i pleie - og omsorgssektoren fordi de baserer seg i stor grad på at kvinner tar ansvar som pårørende. Når hjemmetjenesten har for lav bemanning eller bydelen ikke mener det er behov for sykehjemsplass, er det ofte familiemedlemmer som må trå til, og det er langt oftere kvinner enn menn som gjør dette.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Brukerne skal få godt tilpasset tjenestetilbud i hjemmene og på institusjonene.
- Omsorgspersoner skal få avlastning og tilrettelegging tilpasset sine behov.

Oslo skal være en by for kvinner

Kvinner skal oppleve både trygghet og synlighet i Oslo.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Byens uterom, særlig gater og underganger, må utformes sånn at det oppleves trygt å ferdes ute til alle døgnets tider.
- Flere veier, gater, plasser og bygninger oppkalles etter kvinner.
- «Kvinnepotten» som kvinneorganisasjoner kan søke midler fra må forbli en fast post på kommunens budsjett.
- Det opprettes et eget kvinnehus i samarbeid mellom kommunen og kvinneorganisasjonene med rom for kontor og møteplasser.

Bekjempe vold mot kvinner

Menns vold mot kvinner er et alvorlig samfunnsproblem. Det meste av volden skjer i hjemmet, men kvinner i omsorgsyrker er utsatt for vold på arbeidsplassen, oftest fra pasienter og brukere. Kvinner utsettes for vold og undertrykking i det offentlige rom i prostitusjon og på barer med stripping og toppløs servering. Arbeid for å forebygge vold handler både om å endre strukturer og om bevisstgjøring.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommunes handlingsplan mot vold i nære relasjoner må følges opp og forbedres.
- Samarbeidet mellom Oslo krisesenter, bydelene, boligetaten og NAV må styrkes.
- Tilbudet til barn som oppholder seg på krisesentre må styrkes.
- Oslo kommune må sette av midler til flere og faste bevilgninger til Oslo krisesenter, overgrepsmottaket på Oslo Legevakt, Alternativ til vold, ROSA prosjektet og Thereses hus.
- Oslo kommune må ha gode exit- tiltak for kvinner og menn i prostitusjon.
- Finansieringen av tolketjenesten må styrkes – menn og barn til overgrepssatte kvinner skal aldri brukes som tolk.
- Egen koordinatorordning for utsatte kvinner som velger å bryte ut av voldelige forhold for å bidra til en trygg overgang i reetableringsfasen.
- Kontoret for Fri rettshjelp må styrkes.
- Skjenkebevilling skal nektes til barer og klubber med stripping og toppløs servering.
- Oslo kommune må gjennomføre holdningskampanjer om voldtekt og forståelse av samtykke til sex rettet inn mot unge gutter og voksne menn.

03 Kamp mot all undertrykking

Antirasisme

Vi som bor i Oslo har bakgrunn fra hele Norge og fra hele verden. Vi har med oss utallige kulturer og vi snakker mange språk. Fortsatt møter mange av oss rasistisk diskriminering eller hat i hverdagen, fordi vi har en annen hudfarge, en annen religion eller snakker et annet språk.

Rødt er et tydelig antirasistisk parti som jobber aktivt for at ingen skal diskrimineres på bakgrunn av hudfarge, religion, kultur eller etnisitet. Oslo skal være en inkluderende by hvor vi alle skal kunne føle oss hjemme, kjenne tilhørighet og samhold. Vi jobber for at alle skal ta et aktivt standpunkt mot rasisme, og at vi alle skal si fra når vi møter rasisme i hverdagen.

Tiltak mot diskriminering

Mange av oss opplever diskriminering på grunn av for eksempel etnisk bakgrunn eller religiøs tilhørighet – på arbeidsplassen og skolen, i boligmarkedet og i samfunnslivet for øvrig. Noe av denne diskrimineringen kan vi møte med konkrete tiltak.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune må jobbe for å bekjempe rasisme på utesteder og at det skal være mulig å inndra skjenkebevilling til utesteder som har en diskriminerende praksis.
- Oslo kommune må øke samarbeidet med, og tilskuddet til organisasjoner som motarbeider rasisme og diskriminering.
- Det må innføres en permanent kvitteringsordning for politiet for å få en slutt på etnisk profilering. Kvitteringen skal opplyse blant annet om type kontroll, tidspunkt, sted, hjemmel for kontroll, tjenestenummer til politibetjent som utfører kontrollen, og alder, kjønn og etnisitet/landbakgrunn/hudfarge til den som stoppes.
- Tilreisende fattige fra andre europeiske land, f.eks. romfolk, skal ikke møtes med tiggeforbud.
- Oslo kommune skal opprette et rasisme- og diskrimineringsombud.
- Oslo kommune skal jobbe for at ansatte i kommunens virksomheter gjenspeiler mangfoldet i Oslo befolkning. Det skal spesielt jobbes for å gjenspeile dette mangfoldet i lederstillinger.

Vern mot rasisme og hat i det offentlige rom

Det er en sterk vekst i rasisme og høyreekstremisme, både i Norge og resten av Europa. Dette skaper splid, hat og usikkerhet i samfunnet. Hets, trusler og spredning av fremmedfrykt er virkemidler som innskrenker andres rett til ytringsfrihet. De av oss som har minoritetsbakgrunn opplever dette i økende grad, særlig på internett. Noen bruker sin ytringsfrihet til å skremme andre fra å få oppfylt sin rett til å ytre seg. Dette er et demokratisk problem.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune må støtte organisasjoner og prosjekter som jobber mot rasisme, netthets, hatytringer og hatkriminalitet.
- Ingen rasistiske, islamofobe, antisemittiske eller høyreekstreme organisasjoner skal få økonomisk eller annen støtte fra Oslo kommune.
- Rasister, nazister og høyreekstreme som prøver å markere seg i det offentlige rom skal møtes med motstand og demonstrasjoner.
- Forbud mot rasistiske og nazistiske arrangementer må inn i Oslo kommunes politivedtekter
- Ingen rasistiske, islamofobe, antisemittiske eller høyreekstreme organisasjoner skal få leie lokaler av Oslo kommune.

Samer og nasjonale minoriteter

Den norske statens historie er ikke alltid stolt, og den flere hundreårige undertrykkinga av den samiske befolkninga i Norge er en del av denne historia. De av oss som tilhører det samiske folket opplever fortsatt rasisme fordi vi er samer. Mange lærte aldri samisk, fordi fornorskingspolitikken ødela det samiske språket. Vi vet ikke hvor mange av oss i Oslo som har samisk bakgrunn, men det er langt flere enn de nesten tusen som står i samemantallet.

Rødt Oslo vil ha et samfunn hvor urfolks rettigheter og kultur ivaretas, utvikles og har en rettmessig plass.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Driften av den samiske barnehagen Cizàs som ligger på Tøyen skal sikres av Oslo kommune, og ikke overlates til bydel Grünerløkka.
- Alle barn med samisk bakgrunn skal ha tilgang på morsmålsundervisning i samisk, uavhengig av hvilken skole eller hvilket klassetrinn de tilhører.
- Osloskolen skal ha tilbud om undervisning i nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Alle elever i norsk grunnskole og videregående skole må få rett til å velge samisk som fag, uavhengig av egen bakgrunn.
- Oslo kommune må støtte Samisk hus og aktivitetene og organisasjonene som hører til der, blant annet samisk helsetreff for eldre og kurs i samisk.
- Bedre helsetjenester for eldre med samisk bakgrunn og språk, samiskspråklig helsepersonell og tilgjengelige tolkerressurser er spesielt viktig for demente.
- Oslo kommune skal utvikle en handlingsplan for samiskspråklige helsetjenester.

- Oslo kommune, barnehager og skoler i Oslo skal aktivt markere samenes nasjonaldag 6. februar, i tråd med samers egne tradisjoner.

Nasjonale minoriteter

Oslo har en spesiell posisjon som hovedstad og Norges største by, og Oslo kommune har dermed også et spesielt ansvar for å markere mangfoldet i Norge og bidra til synliggjøring av de nasjonale minoritetene (kvener, rom, romani, skogfinner og jøder).

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune skal gi driftsstøtte til jødisk bo- og seniorsenter.
- Nasjonale minoriteters flaggdager skal markeres med flaggheising på Rådhuset.

Det vises til Rødts nasjonale arbeidsprogram for mer informasjon om Rødts politikk for nasjonale minoriteter.

Skeiv politikk

Vi er ulike og mangfoldige, også når det gjelder seksuell orientering og kjønnsuttrykk. Kampen for like rettigheter for oss alle har kommet langt i Norge, men det er fortsatt mye som gjenstår før vi er i mål. De av oss som bryter med normer for kjønn og seksualitet, risikerer fortsatt å bli møtt med diskriminering, hets og hat i hverdagen. Rødt Oslo jobber for å bekjempe all undertrykking av skeive og vil styrke de skeives organisasjoner.

Økonomisk støtte til organisasjoner og aktiviteter

Behov for ulike skeive organisasjoner er stort. For mange av oss som er skeive er organisasjonene en mulighet til å utfolde oss fritt, finne trygghet og utvikle egen identitet. De skeive organisasjonene er også viktige for å løfte ulike spørsmål som majoritetssamfunnet overser eller glemmer.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Skeive organisasjoner i Oslo må få økt økonomisk støtte fra kommunen, slik at foreningene kan utvide sitt støtte- og aktivitetstilbud.
- Skeive organisasjoner som jobber spesielt for LHBT+ -folk med minoritetsbakgrunn eller funksjonsnedsettelse må få selvstendig støtte. Å være en minoritet i minoriteten innebærer ekstra belastning og utfordringer.
- Festivalen Oslo Pride er en viktig politisk, kulturell og sosial møteplass for LHBT+ -folk fra hele landet, og under Pride-uka er det mange ulike arrangementer. Oslo kommune må gi økonomiske støtte som bidrar til at mange ulike stemmer blir hørt og som gir rom for ikke-kommersielle aktiviteter.

Oslo kommune og LHBT+

Rødt Oslo mener Oslo kommune gjennom blant annet barnehager, skoler og helsetjenester har et særegent ansvar for å bidra til at alle opplever tilhørighet og trygghet i egen identitet. Oslo kommune må også sørge for et helsetilbud som ivaretar alle.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune må sikre at skoler og barnehager har tilgang på, og bruker, undervisningsmateriell, bøker, filmer, m.m. som bidrar til å synliggjøre mangfoldet av ulike kjønnsidentiteter og seksuelle orienteringer for barn og unge. Biologisk kjønn eller kjønnsidentitet skal ikke begrense hvordan barn og unge skal oppføre seg, kle seg, eller hvilke leker, fritidsinteresser, skole og yrkesvalg de ønsker seg.
- Skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom må styrkes gjennom økt bemanning og kompetanse for å kunne møte og hjelpe ungdommer med ulik seksuell legning og kjønnsuttrykk
- Bydelenes tjenester skal ha skeiv kompetanse, slik at ansatte i Oslo kommune møter alle innbyggere i alle livsfaser med åpenhet og respekt.
- Oslo kommune skal sikre likeverdige tjenestetilbud for LHBT+ -eldre, blant annet ved å utvikle kurs for ansatte i hjemmetjenesten og eldreomsorgen.
- Helsestasjonen for kjønn og seksualitet (HKS) må styrkes gjennom økt bemanning og ressurser. Oslo kommune må forplikte seg til å gi HKS varig og stabil finansiering for å kunne gi de som mottar behandling stabile livsforhold.

Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Av alle som bor i Oslo har mer enn 100 000 av oss nedsatt funksjonsevne. Noen av oss er født med nedsatt funksjonsevne, mange av oss har det i perioder i løpet av livet og de fleste av oss opplever det når vi blir eldre. Nedsatt hørsel eller syn, og ulike former for bevegelsehemming er de vanligste og mest synlige utfordringene, men noen av oss har også funksjonsnedsettelse som ikke er synlige.

Noen av oss som har nedsatt funksjonsevne har behov for tilrettelegging for å kunne ta del i samfunnet på lik linje med andre. Rødt Oslo arbeider for at alle med nedsatt funksjonsevne skal få likeverdige muligheter til å delta i samfunnet.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er et viktig likestillingsverktøy for mange av oss med nedsatt funksjonsevne.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Den enkeltes egen oppfatning av behov og spesialisthelsetjenestens uttalelser skal legges til grunn ved behandling av søknader.
- Ordningen skal praktiseres likt i alle Oslos bydeler.
- Bydelene må gis tilstrekkelig økonomi til å kunne innvilge BPA.
- Det må legges en plan for at BPA gjøres om til en kommunal ordning, sånn at vedtak følger den enkelte uavhengig av hvor i byen de bor.

Universell utforming

For mange av oss med nedsatt funksjonsevne, er det ofte praktiske hindringer som gjør det vanskelig å delta. Ofte er det ganske små justeringer som skal til for at det som fungerer for de fleste, skal kunne fungere for oss alle. I noen tilfeller er det nødvendig med mer omfattende tiltak.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Alle Oslo kommunes møtelokaler og andre offentlige arenaer skal være universelt utformet.
- Offentlig transport og tilhørende infrastruktur må være universelt utformet. Alternative transporttilbud må være fullgode alternativer til det vanlige transporttilbudet. (Les mer om dette i kapitlet om samferdsel.)
- Skoler og barnehager i Oslo skal være tilgjengelig for folk med nedsatt funksjonsevne. Nye skolebygg må være universelt utformet mens tilgjengelighet i eksisterende skolebygg må sikres ved rehabilitering.
- Oslo kommune må kreve at alle aktører som leverer tjenester til kommunen følger retningslinjer om universell utforming.
- Alle arrangører av idretts- og kulturarrangement må ha klare planer for tilgjengelighet for alle.
- Alle IKT-løsninger skal følge gjeldende krav om universell utforming, i henhold til «Forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT)-løsninger»
- Oslo kommune må lage en handlingsplan sammen med næringsdrivende i Oslo, slik at universell utforming kan bli en realitet i hele byen, i butikker, restauranter, kafeer og puber, ikke bare i kommunale bygg.
- På offentlige arrangementer i regi av Oslo kommune skal det være tegnspråktolker.
- Oslo kommune skal opprette en tilskuddsordning som uavhengige småbedrifter kan søke på for å kunne tilrettelegge for universell utforming

Medvirkning, påvirkning og likestilling

Mange av oss med nedsatt funksjonsevne opplever å bli utsatt for diskriminering, mobbing og hatytringer. Det er behov for økt bevisstgjøring rundt dette i samfunnet, og gode tiltak som kan forebygge og møte problemer når de kommer. Funksjonshemmedes organisasjoner er spesielt viktige i dette arbeidet, i tillegg til at de er viktige for å styrke og fremme medlemmenes rettigheter. Skal vi oppnå god inkludering, må dette bygge på reell likestilling. Ingen av oss skal behandles som annenrangs innbyggere eller arbeidstakere.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Funksjonshemmedes organisasjoner og ungdomsorganisasjoner må få økt økonomisk støtte, slik at organisasjonene kan øke aktivitetstilbudet sitt.
- Kunnskap om ulike funksjonsnedsettelse må spres i barnehager, skoler, på arbeidsplasser og andre steder folk møtes.
- Personer med nedsatt funksjonsevne i arbeidsmarkedsbedrifter skal ha en lønn som fører til økonomisk selvstendighet, ikke en symbolsk godtgjørelse.
- Skoler som ønsker å tilby tegnspråk som valgfag, skal få særskilt støtte til dette.
- Oslo kommune skal være en pådriver for at CRPD (FN-konvensjonen for funksjonshemmedes rettigheter) innlemmes i menneskerettsloven.

04 Klima, natur og miljø

Altfor lenge har norsk klimapolitikk kun dreid seg om målsetninger langt fram i tid, og for lite om konkret handling. Vi merker nå klimaendringene på kroppen, også her i Oslo. Løsninga på klimakrisa er ikke å bygge ned mer norsk natur, fordi både klimagassutslippene og nedbygging av natur truer jordas tåleevne. De to krisene forsterker dessuten hverandre. Når naturen bygges ned forsvinner også jordas naturlige CO₂-lagre. Derfor må klimapolitikken være på naturens premisser, både nasjonalt og lokalt. Vi må finne klima- og miljøvennlige løsninger på alle områder. Arbeidstidsreduksjon er en av løsningene som kan hjelpe. Blir sekstimersdagen gjennomført ved at noe av forventet lønnsøkning blir tatt ut i fritid istedenfor penger, kan det bidra til reduksjon av det materielle overforbruket, og slik bli del av en miljøreform. Det norske forbruket går allerede ut over naturens tålegrenser – vi må velge mer fritid fremfor økt lønn. . Denne tankegangen skal ikke stå i veien for å heve lønna til de av oss som er lavtlønte.

Kommunal klimapolitikk

I fravær av en radikal, nasjonal klimapolitikk, kan Oslo kommune bidra til å vise vei. Effektive klimapolitiske virkemidler er det staten som bestemmer over, og kommunen har ofte begrenset myndighet til å regulere utslipp. Likevel sitter kommunen på noen virkemidler som kan bidra til å redusere utslippene. Særlig gjennom god arealplanleggingen kan kommunen tilrettelegge for at Oslo

blir en lavutslippsby.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Gå imot kapasitetsøkende veiprojekter og utvikle byen slik at transportbehovet reduseres.
- Ring 1 med Hammersborgtunellen må gjøres til rein kollektivtrasé
- Redusere antall offentlige parkeringsplasser og jobbe for å begrense parkeringsmulighetene i områder med god kollektivdekning.
- Prioritere myke trafikanter og kollektivtrafikk foran privatbiler, og se dette i forbindelse med vår rettferdige miljøpolitikk. Det betyr at veiareal skal omfordes til bruk av fotgjengere, syklistene og kollektivtrafikk gjennom f.eks. innsnevring av veikryss, utvidelse av fortau, etablering av sykkelveier og kollektivfelt/-gater.
- Legge til rette for syklistene og sykkelparkering ved bygging eller ombygging av veier og infrastruktur for kollektivtrafikk, samt prioritere sykkel der hensynet til sykkel kommer i konflikt med privatbiler.
- Innføre kollektivfelt på flere av Oslos viktigste veier.
- Fase ut fossile drivstoff i kommunale busser og ferger.
- Opprettholde en kjøttfri dag i uka i alle kommunale kantiner.
- Videreføre praksis om at kommunens ansatte skal så langt det er mulig benytte seg av videokonferanser framfor reiser i sine virksomheter.
- Ved nødvendige reiser skal kommunen etterstrebe mest miljøvennlige reisemåte
- Opprette og øke bevilgninger til prosjekter som hjelper befolkninga å redusere sine klimaavtrykk, som miljøvennlig transport.
- Å redusere utslipp av luftforurensning og klimadrivere fra vedovner i Oslo kommune, for eksempel gjennom å innføre permanent vrakpant på gamle vedovner og tilskudd til utskifting av gamle ovner og vurdere forbud mot fyring i ikke-rentbrennende ildsteder.
- Alle kommunens bygg- og anleggsplasser skal bli utslippsfrie.
- Fullskala karbonfangst og -lagringsanlegg på avfallsforbrenningsanleggene i Oslo.
- Innføre lavutslippssoner for tunge eller lette kjøretøy må vurderes for å begrense luftforurensning.
- Å etablere fornybar energiproduksjon på alle kommunale bygge der det er praktisk mulig. Dette kan være blant annet solceller, solfangere og bergvarme.
- Kommunen skal støtte tiltak for energiproduksjon og energieffektivisering i borettslag, sameier og aksjelag.
- Det skal være forbud anløp av cruiseskip i Oslo.
- Trondheimsveien skal gjøres om til kommunal vei fra Sinsenskrysset til Grorud. Den skal få lavere fartsgrense og bli ei miljøgate.
- Starte prosessen med å stenge flere områder innenfor ring 1 for privatbiler. Næringstrafikk, folk med HC-kort, kollektivtransport (inkludert taxi) og utrykningskjøretøy skal fortsatt ha tilgang til bilfrie soner, helt uavhengig av hvilken motor de har.

Klimatilpasning

Ettersom den globale oppvarmingen fortsetter vil ekstreme værmønstre forsterkes, og byutviklingen må ta høyde for dette. Dagens systemer for håndtering av overvann har allerede for liten kapasitet, og dette vil forsterkes de kommende årene. Havnivåstigning, høyere vannføring i elvene og andre konsekvenser av klimaendringene må også tas hensyn til i videre byutvikling og utbygging.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Etablere flere grøntområder og stille strengere krav til naturlig overvannshåndtering i utbyggingsprosjekter.
- Bygge kompetanse hos plan- og byggesaksbehandlere, slik at klima- og klimatilpasningstiltak blir vurdert ved utbyggingsaker.

Oslofjorden og elvene

Oslofjorden med sine øyer er et unikt rekreasjonsområde for byens befolkning. Samtidig er fjordsystemer svært sårbare kystmiljøer som påvirkes kraftig av menneskelig aktivitet. Befolkningsveksten i de urbane områdene rundt Indre Oslofjord har ført til økende utslipp og påvirkning, og en endring i økosystemene på havbunnen. Utslipp i og forurensning av Oslo-elvene skader økosystemet både i elvene og fjorden der de renner ut i havet. Selv etter store investeringer i renseanlegg fra Oslo kommune renses bare 60-70% av nitrogen fra kloakken før utslipp. Dette er den største forurensningskilden fra Oslo til Oslofjorden.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må bevilges økte midler til vann- og avløpsetatens arbeid med oppgradering av ledningsnett, spesielt med tanke på separering av over- og avløpsvann. Dette er viktig for å forhindre at ubehandla kloakk renner direkte ut i elvene eller fjorden.
- Gjennomføre ytterligere rensing av kloakken før utslipp.
- Det må tilføres ressurser for å følge tiltaksplanen for Alnaelven og andre bekker/elver med utløp i Oslofjorden. De vernede vassdragene må bevares som landskapsvernområder.
- Byggeforbudet innen 20 meter fra elvebreddene og 12 meter fra bekkene må praktiseres strengere.
- Det skal etableres gangveier med sikt til elvene.
- Aurevannsbekken under tidligere Huken pukkverk gjenåpnes.
- Det skal opparbeides turvei langs Alna fra Kalbakken til Bryn.
- Kommunen skal utarbeide en plan for forvaltning og oppgradering av byens hovedvassdrag med mål om gjenåpning, styrket biologisk mangfold, rent vann, brede grøntområder. Det bør bli mulig å bade og fiske i alle hovedvassdragene i byggesonen.

Naturvern og biologisk mangfold

Oslomarka er viktig både for naturmangfoldet og unikt som natur- og rekreasjonsområde for byens befolkning. Her må natur- og kulturvern prioriteres over andre hensyn.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Markagrensa må bestå, og randsonen mellom bebyggelsen og Marka må bevares fri for idrettsanlegg eller boligutbygging. Rødt Oslo er mot den pågående utbyggingen av grøntområdet på Ekeberg-sletta.
- Områder hvor rødlista dyre- eller plantearter holder til eller vokser må vernes.
- Ulven i Oslomarka må vernes.
- Ved nyplanting må svartelistede trær og busker unngås. Stedegne arter skal prioriteres.
- Kommunen skal sikre gode forhold for pollinerende insekter, blant annet gjennom å sette ut humlekasser og dele ut gratis frø til planter som er særlig attraktive for pollinerende insekter.
- Oslo kommune skal i dialog med Viken fylke/Akershus fylke bidra til å sikre varig vern av Østmarka samt etablering av nasjonalpark.

Forsøpling og avfall

Oslo kommune må legge til rette for gjenbruk, ombruk og deling i større grad enn i dag, både for enkeltpersoner og selskaper. Plastforsøpling er et alvorlig og økende problem. Som fjordby har Oslo et særlig ansvar for å forhindre at plast havner i havet. Rødt jobber for at vi i Oslo skal redusere plastforsøplingen og for eksempel gjennom å en overgang til gjenbruksemballasje og nedbrytbare materialer.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Utrede ordning med flere byttehyller og byttecontainere.
- Utvide ordningen med utlån av verktøy, sport og fritidsutstyr gjennom bibliotekene.
- Alle kommunale virksomheter må ha miljøsertifisering som mål.
- Forby engangsgriller på kommunal grunn.
- Etablere bedre avfallshåndtering i kystnære områder, på øyene og langs elvebreddene for å unngå at plastavfall og lignende ender opp i havet.

05 Samferdsel

Oslo trenger framtidsrettede løsninger som tar hensyn til fellesskapet. Vi må velge kollektivtrafikk fremfor privatbilisme, gående framfor motorvei og syklende framfor parkeringsplasser. Der hensynet til myke trafikanter kommer i konflikt med privatbiler, må gående og syklist prioriteres.

Fotgjengere

Enten det er til butikken, til jobben eller mellom andre transportmidler bruker vi ofte føttene til å forflytte oss. I alt for stor grad tilgodeses fotgjengerne likevel med dårlige løsninger som innebærer omveier, gjerne via utrivelige broer og underganger. Byen må være tilgjengelig for alle, og være tilrettelagt for de av oss med bevegelseshemminger.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Gangveier skal i størst mulig grad ha trivselsfremmende utforming, skjerming mot biltrafikk, beplantning som vedlikeholdes, benker til å sitte på og god belysning.
- Gangveier og fortau skal ryddes for snø og strøs hele vinteren, og universell utforming må opprettholdes selv om det snør.
- Ved naturlige knutepunkter må det settes opp kart som gir informasjon om gangveier, målpunkter og kollektivholdeplasser i nærheten.
- Barneskoler skal alltid ha trygg adkomst for gående.
- I villastrøk bør gateparkering reduseres og fortau anlegges der dette mangler.

Sykling

Oslo er en by som i for liten grad er planlagt for syklist, og i mange tilfeller har planlegginga blitt preget av motstridende interesser mellom syklist og bilist. Trygg sykkelparkering og flere bysykler er viktig for at flere skal ta i bruk sykkel til og fra jobb og på reiser rundt i byen. Rødt Oslo vil jobbe for å bedre forholdene for syklist i Oslo.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det skal legges til rette for syklist ved bygging eller ombygging av veier. Der hensynet til sykkel kommer i konflikt med privatbiler, skal sykkel prioriteres.
- Planlagte sykkeltraseer må ferdigstilles snarest.
- Innenfor Ring 2 bør flere parkeringsplasser for bil erstattes med parkeringsplasser for sykkel.
- Alle nærings og kulturbygg skal ha sykkelparkeringsplasser.
- Oslo kommune må overta bysykkelordningen, utvide sykkelparken, heve kvaliteten på syklene, tilby elsykler og lastesykler, og etablere stativer ut til Ring 3, til Oslo sør, bydel Østensjø og Groruddalen.

- Oslo kommune skal som arbeidsgiver tilrettelegge for at flest mulig ansatte kan bruke sykkel til og fra jobb, f.eks. gjennom å tilby gode sykkelparkeringer, støtte til piggdekk og sykkelservice.
- Sykkeltraseer separert fra biltrafikk f.eks opphøyd sykkelfelt eller egne gatestrekk hvor kjørebane er avsatt kun for syklist.
- Der hvor sykkeltrasé baserer seg på gang- og sykkelvei må det anlegges separat sykkelvei.

Kollektivtrafikk

Rødt jobber for at kollektivtransport i Oslo skal være gratis å bruke for alle, finansiert av fellesskapet. Rimelig kollektivtransport er viktig for å kunne nå klimamålene. Rødt ønsker derfor reduksjon i passasjerbetalingen og utbygging av kollektivtilbudet.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Sone 1 må utvides, slik at det innføres vanlig lokaltakst for reiser til og fra Oslo/Akershus.
- Halvering av prisen på månedskort.
- Tre timers varighet på enkeltbilletter.
- Innføre en permanent ordning med at barn reiser gratis i følge med voksne.
- Studentrabatt på kollektivtrafikk uten øvre aldersgrense.
- All kollektivtransport og alle holdeplasser i Oslo skal være universelt utformet.
- Antallet kollektivfelt i Oslo må økes. Der det mangler kollektivfelt på de store flerfelts innfartsveiene, samt på Ring 3, må ett av de eksisterende kjørefeltene gjøres om til kollektivfelt.
- Kollektivtrafikken må gis prioritet i kryss og på steder der den plages av forsinkelser.
- Diesel må byttes ut med elektrisitet, biogass og eventuelt hydrogen innen buss- og ferjedrift.
- Anskaffe flere T-banvogner, for å sikre utvidet tilbud på Grorudbanen mot sentrum.
- Utvide tilbudet med Rosa-busser.
- Styrke kollektivdekningen spesielt ved opprettelse av flere kollektivforbindelser på tvers av Groruddalen.
- Prioritere utbygging av skinnebasert kollektivtrafikk.

Et transporttilbud for alle

Tilrettelagt transport (TT) er en transporttjeneste for folk som ikke kan bruke det vanlige kollektivtilbudet og utføres vanligvis med drosje. TT-tilbudet må utvikles videre i nært samarbeid med brukerne og brukerorganisasjonene. Transporttjenesten til funksjonshemmede som ikke kan bruke vanlig kollektivtransport egner seg ikke for anbud.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- TT-tilbudet skal driftes av kommunen, ikke settes ut på anbud.
- Egenandelen på TT-reiser skal være lavere eller lik billettprisen på vanlig kollektivtransport.
- Taket på antall TT-reiser må fjernes.
- Oslo kommune må omgjøre flere eksisterende parkeringsplasser til HC-parkeringsplasser, særlig i sentrum.

Bompenger og trafikkregulering

Rødt ønsker i størst mulig grad at byens innbyggere benytter seg av kollektivtransport, men anerkjenner også at bilen er nødvendig for at hverdagen til enkelte av byens innbyggere skal gå opp. Tiltak for å redusere personbiltransport må innrettes slik at de minst mulig grad fører til store belastninger for lavinntektsfamilier, og må alltid kombineres med utbedring av kollektivtilbudet. Antallet elbiler i Oslo øker svært raskt, og er i dag et fullverdig alternativ til fossile biler i Oslo. Selv om elbiler er utslippsfrie skaper de kø, ulykker og svevestøv i tillegg til at de krever store arealer til veier og parkering. De særskilte elbilfordelene må reduseres fremover.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Rødt Oslo kan støtte bruken av veiprising eller rushtidsavgifter som tiltak for å flytte persontransport fra bil til kollektiv. Rødt Oslo vil imidlertid støtte slike tiltak bare dersom det samtidig gis et bedre og betraktelig billigere kollektivtilbud.
- Stenge flere kommunale veier for ordinær personbiltrafikk.
- Opprettholde piggdekkavgift og miljøfartsgrenser.
- Redusere farten på flere veistreknings for å redusere støy- og luftforurensningsplager.
- At det etableres flere fotobokser (automatisk trafikk kontroll, ATK) på veistreknings i Oslo, også på streknings med lav fartsgrense.
- Fjerne retten til elbiler har til å kjøre i kollektivfelt.
- Fremskynde arbeidet med bilfritt Oslo sentrum og sikre at det blir bilfritt, ikke bare utslippsfritt.
- Jobbe for økt bruk av bildeling, blant annet ved at en større andel av byens parkeringsplasser forbeholdes bilkollektiv og lignende.
- Systemet med innfartsparkering ved kollektivknutepunkter i utkanten av byen må videreutvikles.
- Redusere antallet parkeringsplasser innenfor ring 2
- Parkeringsplasser for elbiler må avgiftsbelegges med samme takst som andre kjøretøy.
- Økte parkeringsavgifter på kommunale parkeringsplasser og gateparkering, redusert avgift for beboerparkering.
- Ved utbygging av lokk og tunneler må man gjennomføre tiltak for å begrense luftforurensning.

Nyttetraffikk

Varelevering til Oslo må organiseres slik at transportveien blir kortest mulig, det vil gi mindre utslipp. Det er også viktig å få så mye som mulig av varetransporten bort fra veiene og over på skinner og skip.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må legges opp til et eget tungtransportnett og forbud mot slik kjøring mellom kl. 22 og 6 i boligområder.
- Begrense varelevering med bil til næringsdrivende i boligområder til bestemte tidsrom på dagtid.
- Bygge ut flere hurtigladere for elektriske varebiler og elektriske tunge kjøretøy.
- Opprette flere parkeringsplasser og parkeringsanlegg for nyttetraffikk, spesielt på Alnabru, for å unngå parkering i bomiljø.
- Videreutvikle Alnabruterminalen for å håndtere økt godsvolum
- Det må bygges lokk over E6 ved Furuset under forutsetning av at total vegkapasitet ikke økes.
- Havna må gis tilstrekkelige arealer og ressurser til å drive moderne havnedrift. Havna skal ikke finansieres gjennom eiendomssalg som i dag.

Jernbanen i Oslo Øst

Jernbanelinjene mellom Oslo S og Bryn er blant Norges mest trafikkerte. De utgjør en viktig kollektiv transportåre for gods og pendlere, men lager også helsefarlig støy døgnet rundt og er en barriere gjennom Gamle Oslo. Så lenge togene dunder mellom husveggene i Gamlebyen, bidrar det til å opprettholde forskjeller mellom øst og vest i Oslo og hindrer god byutvikling i Gamle Oslo.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Bane NOR må pålegges å bygge inn og støyskjerme mer av Brynsbakken i forbindelse med den planlagte kapasitetsutvidelsen.
- Lokk over jernbanen gjennom Gamlebyen.
- Det må utredes alternative løsninger for utvida jernbanekapasitet fra dagens 700 person- og godstog i døgnet gjennom Gamle Oslo, uten å forverre støy og øvrige levekår for folk i bydelen.
- Det må finnes løsninger for grønn byreparasjon som gjør at det blir flere grøntområder.

06 Bolig

Den markedsstyrte boligpolitikken har skapt en unødvendig boligkrise i Oslo. Bolig er en rettighet, men har gått fra å være et sted å bo, til å bli et spekuljonsobjekt som skal tilfredsstille et umettelig behov for profitt til eiendomsspekulanter, utbyggere og utleiere. Banker gjør også god butikk på å låne store summer til folk som må overby hverandre i hektiske budrunder for å skaffe seg et sted å bo i hovedstaden.

Det viktigste målet må være at alle skal kunne bo trygt i en bolig med god standard og passe størrelse. Det har vist seg at markedet er fullstendig uegnet til å oppnå dette. Boligmarkedet må derfor reguleres og kommunen og ikke-kommersielle aktører må i større grad tilby boliger til alle som ikke ønsker eller makter å delta i markedsgaloppen. Både på Stortinget og i Oslo bystyre vil Rødt kjempe for at bolig er en rettighet og at boligmarkedet trenger politisk styring.

Leiemarkedet

Det er et stort behov for å regulere leiemarkedet. I dag domineres dette markedet av boligspekulanter.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kommunen skal tilby rimelige utleieboliger til folk med vanlig inntekt gjennom et eget ikke-kommersielt boligselskap og legge til rette for ikke-kommersielle boligbyggelag som bygger/tilbyr rimelige utleieboliger.
- Det må opprettes et kommunalt boligtilsyn som kontrollerer at boligutleiere etterlever de bestemmelser som er knyttet til drift og utleie av bolig, som for eksempel Brannvernloven.
- Husleieregulering på utleieboliger må gjeninnføres.
- Det må innføres strenge reguleringer av det private utleiemarkedet i Oslo. Dette for å forhindre boligspekulasjon og at nye boliger blir kjøpt til utleieformål.
- Innføre boplikt i Oslo
- For å motvirke at utleiemarkedet blir overtatt av korttidsleie, bør utleie via tredjeparter som Airbnb kun være lovlig inntil 60 dager i året.
- Eiendomsskatt på sekundærboliger må økes.
- Kommunen skal sikre at beboere i leiegårder kan bruke kommunal forkjøpsrett. Kommunen skal bistå dem under hele prosessen dersom leieboerne har behov for det.

Kommunale boliger

Gjennom bruk av gjengs leie bidrar kommunen til et allment høyt leienivå i kommunen. Byrådets nye modell for husleie er noe bedre, men den er fortsatt knyttet til markedet. Husleie i kommunale boliger bør maksimalt beregnes ut fra reelle behov til drift, vedlikehold og langtids avskrivning. Samtidig påføres dagens beboere, som stort sett tilhører byens fattigste, utgifter til å dekke tiår med forsømt vedlikehold.

Rødt Oslo er imot en politikk som gjør at leietakere i kommunale boliger blir kommunekassas melkeku. Husleien i de kommunale gårdene må komme de som bor der til gode. Kommunen må også sikre beboerne forutsigbare leieforhold, det er viktig for å opprettholde tilknytning til lokalmiljøet.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kommunen skal skaffe bolig til dem som ikke kan sørge for dette selv. Bostedsløse skal skaffes hensiktsmessig bolig innen en måned.
- Det må bygges flere kommunale utleieboliger.
- Alle uføre og beboere over 60 år må få tidsbestemte kontrakter. Øvrige beboere må få minimum tiårige tidsbestemte leieavtaler
- Systemet med «gjengs leie» (markedsleie) i kommunale boliger må utvikles. Husleiene må ned.
- Vedlikeholdsetterslepet i kommunale boliger må dekkes av kommunekassa.
- Booppfølging i bydelene og tiltak for bomiljøet må styrkes.
- En vaktmesterordning for kommunale boliger må innføres på lik linje med de kommunale vaktmesterne på skolene i Oslo. Dette skal organiseres i samarbeid med beboerne.
- Forvaltningen av kommunale boliger må flyttes fra et kommunalt foretak (KF) til en boligetat. Boligene skal være et velferdstilbud uten overskudd som formål.
- Leieboernes organisasjoner skal være representert i styret for forvaltningen av kommunale boliger

Ikke-kommersielle boliger

Før nyliberaliseringen på 80-tallet, hadde Oslo en stor ikke-kommersiell boligsektor i form av regulerte borettslagsleiligheter. Lignende tilbud finnes i byer som Wien og København i dag. Nå er det på tide at Oslo begynner å bygge ikke-kommersielle boliger.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kommunen må inngå strategisk samarbeid med Husbanken for å finansiere bygging av ikke-kommersielle boliger.
- Ikke-kommersielle boligbyggelag må ha en gjenkjøpsplikt, slik at alle fritt kan selge tilbake når de måtte ønske. Gjenkjøpsprisen skal være kjøpspris pluss prisregulering (justert etter konsumprisindeksen) for den perioden man har eid boligen.
- Kommunen skal være en aktiv utbygger av ikke-kommersielle boliger til eie og til leie, og selv drive ikke-kommersiell utleie. Kommunen skal opprette et eget byggeselskap som står for utbygging og rehabilitering av boliger.
- Ikke-kommersielle utbyggere som bygger ikke-kommersielle boliger bør tilbys kommunale tomter til en rimeligere pris enn det som normalt kan oppnås i markedet. Dette inkluderer tomter som ligger under kommunale foretak.
- Kommunen skal ta i bruk kommunale boliger/bygg som står tomme og tilby disse gjennom ikke-kommersiell boligsektor.
- Kommunen skal kjøpe bygg som kan brukes til en ikke-kommersielle boligsektor, for eks. Viktoria Terrasse.
- Enkelte kommunale bygg kan tilbys gjennom gunstige leieavtaler til ikke-kommersielle aktører mot at de rehabiliterer disse og bruker de til boligformål.
- Kommunen skal som regel ikke selge ut kommunale tomter og gårder. Formålet for kommunens strategiske tomtekjøp skal utvides til å også gjelde boligformål.
- Det må sikres en mangfoldig sammensetning av befolkning i ikke-kommersielle boliger som gjenspeiler befolkning for øvrig. Unntak kan gjøres i visse boformer og spesielt tilrettelagte boliger.
- Rødt ønsker å skatte verdiøkningene som oppstår når arealer omreguleres til boligformål.

Boformer og standarder

Oslo har for få og for dyre boliger. Dette fører også til at nybygg ofte har feil boliger. De som har dårlig råd avspises med små og dårlige leiligheter og trange, skyggefulle utearealer. Samtidig bygges det mange urimelig store, plasskrevende og kostbare boliger. De fleste boliger i Oslo er dessuten bygd for folk som bor alene eller i en liten familie, men det er behov for et mer variert tilbud. Det må også legges til rette for alternative boformer, som for eksempel kollektiver.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kommunen må kunne pålegge vedlikehold og rehabilitering av bygg som forfaller og tomter som står brakk. Hvis dette ikke følges opp skal kommunen vurdere å ekspropriere.
- Leilighetsnormen må videreføres, det er viktig å tilby et variert spekter av leilighetsstørrelser.
- Universell utforming skal være standarden ved nybygg og rehabilitering.
- Boligblokker skal normalt ha seks eller færre etasjer. Enkelte høyere hus kan tillates forutsatt at de har en sentral posisjon i boligområdet (for eksempel servicetjenester) og at de har friarealer rundt som kompenserer for den ekstra høyden.
- Gårdsrom og avstand mellom blokker må være stort nok til at alle leiligheter får sol.
- Balkonger og takterrasser skal holdes unna utregning av uteareal i reguleringssammenheng.
- Det må planlegges for betraktelig større grøntområder i nye boligprosjekter. Parker og offentlige grøntarealer skal holdes unna utregning av boligers uteareal.
- Det skal ikke bygges flere frittstående eneboliger (villaer) i Oslo. Det skal ikke bygges boliger på mer enn 150 kvadratmeter uten at disse har klausul om antall beboere (kollektiver, storfamilier).
- Det skal ikke tillates ettromsleiligheter ved nybygging eller rehabiliteringer.
- Bygg oppført med fasade i gul støvsone må ha gjennomgående leiligheter med tilgang til stille side.
- Den offentlige bygningskontrollen må gjenopprettes og styrkes.

Fjernvarme

Strømpriskrisa har økt de økonomiske problemer som en stor del av befolkninga i Oslo allerede har. I Oslo benytter man seg av fjernvarme i store deler av byen, hovedsakelig fra Fjernvarmeanlegget på Klemetsrud eid av Hafslund Oslo Celsio hvor Oslo kommune har et eierskap på 60%.

Anlegget på Klemetsrud er en kombinert stasjon. Den brenner avfall for å generere strøm. Etter genereringen gjenstår det spillvarme som selges som fjernvarme. Prising av fjernvarme er uforutsigbar og høyere enn strømpris. Fjernvarme taper dessuten varmen over lengre avstander og kommer ofte som lunkent vann uten nedslag i prisen.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Rødt skal jobbe for å bruke produksjons- og vedlikeholdsprisen for prising av fjernvarme
- Rødt skal jobbe for at prisen for fjernvarme tar med varmetapet.

Strømpris

Vi vil ha et toprissystem for strøm til husholdningene – rimelig strøm til maks 35 øre per kWh til basisforbruk, og dyrere strøm til luksusforbruk. Folk skal ikke tvinges til å fryse på grunn av høye strømpriser. Dette jobber Rødt for i hele Norge. Før dette kravet vinner fram vil vi jobbe for at idretten, ideelle organisasjoner og folk i Oslo får lavere strømpriser enn i dag ved å utnytte kommunenes eierskap i Hafslund Eco til å endre omsetninga av den produserte krafta fra å selges på kraftbørsen til å bli solgt direkte til sluttbrukerne.

07 Byutvikling

Utviklingen av Oslo by har blitt overlatt til private aktører som setter sine egne profittbehov foran behovene til oss som bor her. Byens innbyggere har ingen reell makt i prosesser som styres av økonomisk mektige aktører. Utbyggere og utviklere, som aldri har blitt folkevalgt, bestemmer hvordan byen vår skal se ut og hvordan byrommet skal benyttes. Dette er et stort demokratisk problem. God byplanlegging og sosial byutvikling bidrar til et godt liv – på jobb og skole og i fritida. Dette krever samarbeid og fellesskapsløsninger. Rødt er for en demokratisk, inkluderende og sosial byutvikling. Oslo skal ha plass til alle og innbyggernes behov skal gå foran interessene til spekulanter og den økonomiske eliten.

Demokratisk byplanlegging

Rødt ønsker å sikre den demokratiske retten innbyggerne har til å delta i planlegging av byen og eget nærområde. Boligbygging og planlegging av Oslo skal ikke styres av eiendomsinvestorenes krav til høye overskudd. Kommunens planetat må få tilbake muligheten til å ta initiativ til reguleringsplaner og må ha kapasitet til dette. Befolkningens interesser og behov skal være førende i byutviklingssaker.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må settes av tilstrekkelig med ressurser til Plan- og bygningsetaten for å ta vare på innbyggernes stemme i byutvikling og få forgang i saksbehandlingen.
- Det må lages lokale planer i samarbeid med lokalbefolkning, lokale interesseorganisasjoner og næringsdrivende.
- Det skal jobbes for reell, aktiv medvirkning i byutviklingssaker som tar hensyn til og involverer naboer og beboere i et område gjennom direkte kontakt, informasjonsmøter og informasjon på flere språk.
- Ved nabovarsling må alle beboere varsles, i tillegg til de juridiske eierne (som ofte ikke bor der).
- Når større byområder bygges ut, skal planlegging være i offentlig regi. Vurdering til kommunale fagetater som byantikvaren, plan- og bygningsetaten og bymiljøetaten skal sammen med innspill fra lokalbefolkning veie tungt ved vedtak av alle reguleringsplaner.
- Høringsvar fra lokalt miljø, bydelsutvalg eller lokale organisasjoner knyttet til boligprosjekter skal veie tungt ved prosjektets planlegging og utforming

Bærekraftig byutvikling

Rødt ønsker en byplanlegging som bidrar til nærhet til det innbyggerne trenger. En blanding av sosiale tjenester, arbeidsplasser, boliger, handel og arbeidsplasser i nabolaget vil bidra til levende områder og til å redusere behovet for å reise. Videre er Rødt for en politikk som fremmer bosetting og sysselsetting i hele landet og som hindrer massiv sentralisering i hovedstadsregionen.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må lages helhetlige områdeplaner som ser enkelte tomter i sammenheng. Områdeplanene skal ta utgangspunkt i samfunnsbehovene til det enkelte området såvel som hele byen framfor interessene til tomteeiere og utbyggere.
- Verdiøkningene som oppstår når arealer omreguleres til boligformål skal beskattes. Dette som et omfordelingstiltak, men også for å motvirke spekulasjon og strategisk utsettelse av boligprosjekter.
- Byplanlegging skal legge til rette for kollektivtransport, sykkel og gående framfor bilbaserte løsninger.
- Planer må ha klare og strenge rekkefølgebestemmelser som sikrer at det etableres nærmiljøtilbud (skoler, barnehager, nærbutikker, idrettsanlegg osv.) samtidig som folk flytter inn.
- Et effektivt kollektivnett, barnehager, skoler og andre institusjoner skal være på plass når boligområdet er ferdig.
- Høyhus skaper dårlige byrom på bakkeplan og har større CO2-avtrykk enn det lavere bygg har. Ny høyhusstrategi må ikke gi større CO2-avtrykk eller skape dårligere byrom på bakkeplan enn dagens strategi.
- Utnyttelsesgraden i områder som ligger langs strandlinja må senkes betraktelig.
- Hvervenbukta og andre strand- og buktområder skal vernes. Vernede vassdrag skal bevares som landskapsvernområder.
- Allemannsretten i strandsona må håndheves. Kommunen skal pålegge riving av hindre som gjerder, terrasser og andre

elementer satt opp ulovlig ved strandsona.

- Byplanleggingen må sikre hensiktsmessige arealer til industri og næring. Kommunen må også bygge nødvendig infrastruktur som gjør det mulig med moderne og bærekraftig industriproduksjon.

Grøntområder

Parker, friområder og skog må bevares, og utvides slik at vi får flere sammenhengende grønntområder og trafikksikker atkomst til gode friområder. Byutviklingsprosjekter må inkludere langt mer enn pyntestriper, nemlig romslige parkområder.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Jordvern må stå i første rekke ved vurdering av utbygging og bruksendringer.
- Viktige naturområder og grønne korridorer må bevares.
- Antall friområder i høyt fortettede områder må opp. Parkdragene på Ensjø og storparken på Nydalen må bygges snarest.
- Kvalitetene ved eksisterende drabantbyer i Oslo øst må bevares. Grønt- og friområder i disse områder må vernes mot nye boligprosjekter.
- Vedlikeholdet av Oslos parker og grønntområder skal gjøres av kommunalt ansatte.
- Dagens kolonihager må bevares og gis langsiktige kontrakter.
- Det må opprettes flere kolonihager og parsellhager i Oslo

Det offentlige rom

Byen blir stadig mer kommersialisert og privatisert, dette vil Rødt motvirke. Det er et stort behov for flere offentlige møteplasser, som et alternativ til de kommersielle. Oslos offentlige rom skal være inkluderende og tilgjengelige arenaer for hele byens befolkning, også for de av oss som er utsatte og marginaliserte mennesker, som hjemløse, rusavhengige og fattige tilreisende.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må opprettes flere offentlige biblioteker, ungdomskubber og aktivitetssentre knyttet til lokale miljøer. Møteplasser bør drives av beboerne, der det er mulig.
- Offentlige servicefunksjoner og -tilbud må legges utenom private kjøpesentre.
- Torg og plasser skal driftes og disponeres av kommunen, ikke av private driftsselskaper.
- Leikeplasser, leskur, benker og offentlige toaletter må bygges, rustes opp og vedlikeholdes i kommunal regi.
- Mengden reklame i det offentlige rom må reduseres.
- Det offentlige skal unngå fiendtlig arkitektur, altså pigger og benker det ikke går an å ligge på
- Det skal ikke bygges flere høyhus i områdene rundt Oslo S og Vaterland og innføres byggestopp på høyhusprosjekter i dette området.
- Byens uterom skal ha flere benker og uformelle møteplasser som gjør byen åpen og tilgjengelig for alle. Byplanleggingen skal motvirke «menneskefiendtlig» arkitektur.

Hvor skal vi bygge?

Det meste av fortetting i byen har kommet i Oslo øst. Dette går på bekostning av beboerne i disse områdene, og motvirker en balansert byutvikling med en mangfoldig sammensetting av boliger og arbeidsplasser spredt over hele byen. I tillegg er kapasiteten på T-banens østlige linjer sprengt, mens det er til dels god plass i vest.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Legge til rette for byggingen av minst 5000 nye studentboliger, i samarbeid med Studentsamskipnadene og staten.
- Utbyggingen av høyhus skal begrenses på Oslo Øst. Det skal tas hensyn til nåværende beboeres behov for sol og lys på bakkeplan i nabolagene hvor dette vurderes.
- Byutvikling på sentrale områder med gode kollektivforbindelser og lav fortetting må prioriteres. Disse finnes hovedsakelig vest i Oslo.
- Ny fortetting må være godt planlagt og regulert. Den skal ta hensyn til lokalmiljøet, ivareta arkitektoniske kvaliteter og bidra til en mangfoldig sammensetning av innbyggere utover hele byen.
- Kommunen må få fortgang i boligbyggingen ved å stå for planlegging og regulering av tomter for nye boligprosjekter.
- Kommunen skal sette en frist for igangsetting av nye prosjekter i ferdigregulerte tomter, med krav om tilbakeføring om fristen ikke overholdes. Ekspropriasjon skal også vurderes i disse tilfellene.
- Utbygging i høyt fortettede områder, primært i Oslo øst og indre by, må kraftig ned. Regulering av grønntområder, idrettsparker og friområder skal prioriteres i disse områder.
- Det skal ikke bygges boliger i områder med helseskadelig støy og luftforurensning.
- Småhusplanen bør utformes slik at den ikke er til hinder for utbygging av egnede områder på vestkanten.
- Groruddalsbunnen må i hovedsak forbeholdes industri, lager, plasskrevende handel, transport og friområder.
- Rødt går sterkt imot bygging i Marka, markagrensa skal ligge fast.
- Rødt går mot utbygging i Gjersrud/Stensrud. En slik utbygging vil bidra negativt til de sosiale forhold i bydelen ved å bygge langt fra sentrum og uten akseptabelt kollektivnett. Den vil også rasere det lille som er igjen av naturområder.
- Utbyggingen av C6-feltet og andre tomme tomter i området mellom Bjørvika og Gamlebyen må stanses og det må opparbeides grønntområder og friområder til befolkningen.
- Forby privatisering av grønntområder. Grønntområder på tak er ikke erstatning for grønntområder på bakkeplan til befolkningen.
- Ikke tillate flere kommersielle utbyggingsprosjekter langs fjorden og strandsonen.

- Grønlikaia skal utvikles som område for tredje-boligsektor. En fjerdedel av tomtene skal settes av til gjenoppretting av grøntområder og naturområder i fjordkanten.

08 Utdanningspolitikk

Barnehage

Barnehagen skal være et sted for omsorg, lek og læring for alle barna i Oslo. Barnehagene er en av våre viktigste inkluderingsarenaer hvor lek og læring går hånd i hånd. Gjennom leken møter barna verden, de bygger relasjoner, utvikler språk, kreativitet og nysgjerrighet.

Utvikling av god selvfølelse, sosial kompetanse, motoriske ferdigheter og språk er noe av det alle skal få oppleve i barnehagen. Barnehagen skal ikke operere med snevre læringsmål eller vurdere barna gjennom obligatoriske kartlegginger.

Drift, finansiering og utforming

Bygging og drift av barnehager er et offentlig ansvar, ingen skal tjene penger på å drive barnehager med offentlige midler. Alle midler bevilget til barnehager skal gå til drift av barnehager. Barnehagene skal sikres bygninger og uteareal som er tilpasset barnehagens behov, og bydelene skal sikres midler til å finansiere både grunnbemanning, vikarer og spesialpedagogiske tilbud.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kommersiell barnehager overtas av kommunen. Fram til da må kommunen kreve tariffavtale i private barnehager som mottar offentlige tilskudd, slik at ansatte sikres minst like gode lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår som i de kommunale barnehagene. Barnehagelovens § 14 a – som begrenser muligheten for å ta ut overskudd skal følges og praktiseres strengt
- Den anbefalte statlige arealnormen skal følges ved at Oslo kommune vedtar retningslinjer for areal ute og inne. Disse skal gjelde både for tradisjonelle avdelingsbarnehager og for basebarnehager
- Små barnehager skal bevares, og store barnehager må bygges på en slik måte at det sikres små enheter. Det skal ikke bygges flere basebarnehager.
- Barn med behov for spesialpedagogisk tilrettelegging skal sikres et godt og likeverdig tilbud. Bydelene må få øremerkede midler både til å styrke fagsentrene og for å betale for vedtak etter opplæringsloven

Bemanning

Den aller viktigste faktoren for en god barnehage er de ansatte. Nok ansatte med påkrevd kompetanse gir et godt tilbud til alle barna i barnehagen.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Bemanningsnormen skal gjelde for hele åpningstiden for både kommunale og private barnehager i Oslo, og det skal settes inn vikar fra første fraværsdag
- Det må gjennomføres jevnlig og systematiske tilsyn for å sikre at bemanningsnormen overholdes
- Barnehagelærernormen på 50 % skal oppfylles. Bydelene må være restriktive med å innvilge dispensasjon fra utdanningskrav, ingen varige dispensasjoner skal innvilges
- Minst én stedlig styrer pr. barnehage
- Ekstra bemanning i grupper med barn som har behov for tilrettelegging
- Ansette kokk/kjøkkenpersonell slik at barna sikres sunn mat i barnehagene.

Barnehageplass og kontakt med hjemmet

Rødt jobber for at alle barn skal få rett til gratis heldagsplass i barnehage fra de er ett år. Fram til dette skjer, jobber vi for at ordningen med gratis kjernetid skal utvides til flere grupper og for flere bydeler. Oslo kommune må fortsette arbeidet med å rekruttere barn til barnehagene.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Alle 4- og 5-åringer skal få tilbud om gratis barnehage. Ordninga skal etter hvert utvides til å gjelde alle barn under skolealder
- Rett til barnehageplass i eget nærmiljø. Barn skal få gå i barnehage nær der de bor.
- Skriftlig informasjon til foresatte skal ved behov være tilgjengelig på foresattes morsmål og barnehagene må ha midler til å oppfylle tolkelovens krav til bruk av autorisert tolk ved behov.

En god barnehage for alle

I barnehagen skal barn får leke, lære og utvikle seg i sitt eget tempo. Barnehagen har sin rammeplan og sine mål, vi skal ikke flytte skolens mål ned i barnehagen. Det er personalet som skal velge arbeidsmåter og organisering av arbeidet i barnehagen, og de skal ta utgangspunkt i barnas behov.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Barn skal observeres og kartleggingsverktøy kan benyttes dersom det er grunn til å tro at barnet trenger spesialpedagogisk hjelp,

det skal ikke innføres metoder for massekartlegging av barnas ferdigheter.

- Barnehagen velger selv hva slags metodikk det skal jobbes etter utfra det enkelte barn, barnegruppa og personalets kompetanse, det skal ikke bruke standardiserte program for pedagogisk arbeid
- Flerspråklighet skal møtes som den ressursen det er, og barn skal få utvikle språket sitt gjennom aktiviteter og oppfølging fra de ansatte
- Tilbud om kompetanseheving til barnehagemedarbeidere slik at de kan ta fagbrev eller videreutdanne seg til barnehagelærere, hvis de ønsker det

Skole

Vi er alle elever de aller fleste av de tju første leveårene våre, og både grunnskolen og videregående skole skal gi barn og unge tilpasset og likeverdig opplæring. Rødt vil ha en offentlig skole som rommer ulike pedagogiske retninger, og som åpner for større variasjon og forsøksvirksomhet enn det skolen gjør i dag. Skolen skal være en arena for mange ulike læringsformer, og elevene skal lære å bruke ulike verktøy og arbeidsmåter. Det er viktig at ulike arbeidsformer får god plass, og at lærernes metodefrihet sikres. Opplæringa skal bidra til elevenes faglige, personlige og sosiale utvikling, og forberede dem på å bli aktive samfunnsborgere. Utvikling av kritisk tenking må stå sentralt. Elevene må, med utgangspunkt i egen alder, få delta i planlegging av både opplæringa og vurderinga.

Ressurser til skolen

I dag får skolene i Oslo altfor lite penger. Både i grunnskolen og videregående mangler det penger til vikarer, spesialundervisning, utstyr, lærebøker, m.m. Grunnskolene er underfinansiert fordi de får penger per elev. Videregående skoler er også underfinansiert, fordi de bare får delvis penger per klasse. Rødt mener at skoler burde bli finansiert per klasse, ikke per elev.

Rødt vil ha slutt på at «pengene følger eleven», altså stykkprisfinansiering, i Osloskolen. Skolene må få tildelt penger etter hva slags skole det er, antall elever og utdanningsprogram. I tillegg må skolene få dekket reelle lønnsutgifter og få øremerkede midler til å dekke utgifter til spesialundervisning.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må bevilges nok penger til kontinuerlig vedlikehold, opprusting og modernisering av skolene.
- Klassestørrelsen i Oslo må ned. Første skritt er at det blir satt på maksimumsgrenser på 30 elever på studiespesialiserende. Rødt Oslos langsiktige mål er at det er maks 20 elever pr. klasse i grunnskolen, maks 24 elever pr. klasse på studiespesialiserende studieretninger og maks 12 elever pr. klasse på yrkesfaglige studieretninger.
- Rødt ønsker forsøk med tolærersystem. Forsøkene må følges av forskning som viser effekt på læringsmiljø og arbeidsmiljø for både elever og lærere.
- Det skal settes inn vikar fra første fraværsdag for både lærere og assistenter.
- Alle skoler skal ha skolebibliotek med egen skolebibliotekar og åpningstid som tilsvarer tiden elevene er til stede på skolen.
- Prosjekter med offentlig/privat samarbeid (OPS) for skolebygg må avvises. Skolebygg skal tilbake til full offentlig styring. Nyetableringer av privatskoler må avvises.
- Rødt Oslo vil utvikle fritt skolevalg i grunnskolen. Elever kan søke om begrunnet skolebytte.

Seksåringene og skolen

Da seksåringene kom inn i skolen i 1997 var målet at første klasse skulle ha det «det beste fra barnehage og skole». Sånn har det ikke blitt. Altfor mange førsteklasse går i for store klasser med for få ansatte og med lite rom for lek og fysisk utfoldelse. Rødt mener skolestart skal være fra 7 år, og inntil det oppnås, må hverdagen i første klasse ha barnehagen som forbilde.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- I første klasse skal det være to lærere i alle timer hvor det er 18 eller flere elever.
- Alle førsteklasse skal ha klasserom, utstyr og uteareal som gir rom for lek og utfoldelse.

Opplæringen

Vi må stoppe prøvepresset på elevene og gi lærerne tid til å drive med opplæring, ikke «drilling» før tester. Standardiserte prøver og kartlegginger brukes gjennom hele skoleløpet, og resultatene av noen av disse brukes i stor grad til å rangere skolene. Prøvene fokuserer på en liten del av skolens oppgaver og bidrar til at undervisninga vris mot reproduksjon av kunnskap på bekostning av forståelse og kunnskapsutvikling.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Lærerne må selv kunne velge de kartleggingsverktøyene de mener passer for sine elever, ingen prøver skal være obligatoriske. Ingen prøveresultater skal offentliggjøres.
- Lærerne må ha god tilgang på ulike typer kartleggingsverktøy som er tilpasset ulike trinn og programfag.
- Det skal innføres delingstimer i praktisk-estetiske fag på alle trinn i grunnskolen. Innføringen skal begynne på ungdomstrinnet.
- Alle barn må sikres svømmeundervisning som gjør dem svømmedyktige og trygge i vann. Elever som ikke er svømmedyktige innen utgangen av 4. trinn, skal få tilbud om gratis svømmeopplæring utenom skoletid.
- Skolen skal være livssynsnytral. Skolegudstjenester skal være et reelt frivillig tilbud og ligge utenom ordinær skoletid. Avslutninger i skolens regi skal være inkluderende og tilgjengelige for alle elever.
- Skolen skal være leksefri. Skolearbeidet skal foregå på skolen.

Språklig mangfold

Det språklige mangfoldet i Osloskolen er en styrke for både samfunnet som helhet og den enkelte elev. God språkopplæring tidlig vil sikre god språkkompetanse gjennom livet. Mange av oss som bor i Oslo har andre morsmål enn norsk. Rødt vil jobbe for at alle skal føle stolthet og glede over eget morsmål og egen flerspråklighet. Oslo kommune må få på plass oversettingstjenester som gjør det enkelt for skolene å oversette informasjon til andre språk for at foresatte skal kunne følge opp elevene og delta i samarbeidet med skolen.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Alle elever med behov for det skal få morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagstøtte, jf. Opplæringslovens paragraf 2-8. Elever som kommer til Norge uten å kunne norsk skal få være i mottaksklasser til de behersker norsk godt nok til å gå i ordinære klasser.
- Morsmålsopplæring gjeninnføres som et tilbud til flerspråklige elever.
- Videregående skoler som ønsker det skal få støtte til å tilby flere språk som andre fremmedspråk.
- Rødt Oslo vil arbeide for at statusen til morsmål blir hevet i grunnskolen.
- Grunnleggende skriftlig informasjon fra skolen skal foreligge på et språk elevens foresatte kan lese og forstå.
- Skoler og barnehager må få midler til å følge tolkeloven, det må bli slutt på praksisen der man bruker familie og private nettverk som tolk.

Inntaksordning til videregående

Dagens inntaksordning basert på karakterer, kombinert med at skolene får mer penger jo flere elever de tar inn, gjør at de videregående skolene deles i et A-lag og et B-lag. A-laget har oversøking og bedre tilgang på økonomiske ressurser, B-laget har undersøking og får for lite penger til å utvikle fagtilbudene. Rødt mener inntaksordning og finansiering av skolene må sees på som en helhet, begge deler må endres. Alle videregående skoler i Oslo skal oppleves som et godt alternativ for elevene.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Alle videregående skoler må sikres finansiering som gjør at de kan gi gode tilbud både innen programfag og fellesfag.
- Videregående skoler som har undersøking må få ekstra midler for å komme ut av en nedadgående spiral, og for å utvikle egne løsninger og tilbud.
- En ny inntaksordning skal bidra til at alle skoler i Oslo får en elevsammensetning som representerer mangfoldet i byens befolkning, samtidig skal ingen elever ha en urimelig lang reisevei.
- Alle elever i videregående som må bruke kollektivtransport til skolen skal få dekket reisen til skolen etter samme regler som i grunnskolen.

Yrkesfag

Yrkesfagene i videregående skole må prioriteres høyere. Behovet for faglært arbeidskraft er høyt, og i Oslo er det en lavere andel elever som velger yrkesfag enn ellers i landet. De praktisk-estetiske fagene må få en mer sentral plass i grunnskolen og skolene må settes i stand til å bruke mer praktiske metoder i læringsarbeidet, dette forutsetter mindre elevgrupper og godt utstyr.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune må lage en egen strategisk plan for fag- og yrkesutdanningen i Oslo for å utvikle og beholde grunnleggende fagkompetanse i skolen og i egen etat.
- Oslo kommune må utvikle et tettere samarbeid mellom partene i arbeidslivet og skolene om fag- og yrkesopplæringen for å gjøre det faglige innholdet i utdanningen og tilgangen til praksisplasser til felles ansvar mellom partene.
- Det må tilføres ressurser til skolene slik at undervisningen i programfagene i større grad kan praksisforankres og til å gi lærerne muligheter til god oppfølging av elevene i deres praksisperioder.
- Det må være et system av lærlingkoordinatorer ved de videregående skolene i Oslo som har ansvar for å skaffe seg nettverk i bransjene og ha en mentorfunksjon ved å følge opp elevene.
- Praksisbrevordningen og praksiskandidatordningen må videreutvikles innenfor de fagområdene der dette er mulig.
- Oslo kommune skal ha læreplasser som tilsvarer to promille av innbyggertallet, i tillegg må arbeidet med læreplassgarantier videreutvikles.

Vurdering

Dagens karaktersystem fungerer ikke etter hensikten. Det må jobbes med å utvikle vurderingsformer som legger vekt på elevenes faglige vekst og utvikling. Alle forsøk med alternative vurderingsformer må følges av ressurser som gir lærere og elever tid til utprøving og evaluering. I evalueringene må blant annet effekten på elevens faglige utvikling undersøkes.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må settes i gang flere forsøk med karakterfri vurdering i både ungdomsskolen og på videregående skoler.
- Rødt ønsker forsøk med alternative vurderingsformer. Forsøkene bør omfatte ulike alternativer til standpunktkarakterer og eksamen, særlig vurderingsformer uten karakterer. Målet må være å fjerne eksamen. Ordninger med opptaksprøver må testes ut.

Elever og medvirkning

Vi tilbringer en stor del av oppveksten vår som elever, og som elever må vi sikres muligheten til å påvirke vår egen hverdag.

Utvikling av kritisk tenking og selvstendighet har liten verdi hvis vi ikke kan få bruke disse egenskapene på skolen.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Klassens time gjeninnføres og videreutvikles på alle trinn på grunnskolen og videregående skole.
- I samarbeid med elev- og lærerorganisasjoner må det jobbes for å utvikle alternativ til dagens fraværsgrense i videregående.
- I samarbeid med elev- og lærerorganisasjoner skal det jobbes for at elevråd får større påvirkningskraft på skolehverdagen, der hvor elevers stemme blir fremmet og hørt.

Hjelp når du trenger det

Skolen er en stor del av livet vårt i mange år, og noen ganger trenger vi mer hjelp enn det en lærer kan nå over. I dag er det opp til skolene selv å fordele ressursene, som gjør at vi får ulike standarder når det gjelder psykososial støtte. Rødt ønsker å sikre en minimumsstandard på hva alle skolene skal tilby barna våre. Skolene må sikres ressurser til helsetjeneste, miljøarbeidere, rådgivere, sosiallærere, m.m.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Alle med rett til spesialundervisning skal kunne få dette på nærskolen. Skolene må få øremerka ressurser til å følge opp alle vedtak om spesialundervisning, og dette må utføres av spesialpedagoger.
- Alle skoler må ha minst én helsesykepleier i 100 % stilling pr. 300 elever.
- Alle skoler skal ha to miljøterapeuter eller miljøarbeider med fagbrev per 300 elev.
- Oppfølgingstjenesten for elever som faller ut av ungdomsskolen og av videregående opplæring må organiseres byomfattende og sikre et likeverdig tilbud for elever over hele byen.

Skolebygg og rehabilitering

Med økning i elevtall må det bygges flere skoler for barn og ungdom. I tillegg må gamle skolebygg rehabiliteres eller erstattes med nye bygninger. Det er skolebehovsplanen som skal dokumentere dette behovet og inneholde nødvendig framdriftsplan, men de siste årene har det oppstått et stort etterslep, spesielt på østkanten.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må bli raskere framdrift når det gjelder rehabilitering og nybygging av skoler. Vi godtar ikke at barn og ungdom blir tvunget til å gjennomføre skoledagen i helsefarlige bygninger.
- Full rehabilitering og gjenoppbygging av Etterstad videregående skole må igangsettes så raskt som mulig.

Aktivitetsskolen

Aktivitetsskolen (AKS) er en møteplass for lek og inkludering for alle barn i 1.-4. klasse. Her skal barna kunne være før og etter skoletid og, med trygt tilsyn og tilbud om ulike aktiviteter. Det skal ikke være en forlengelse av skoledagen, det er et fritidstilbud. Aktivitetsskolens viktigste funksjon er som sosial samlingsplass der barn får være aktive og utvikle seg sammen med andre barn, og får ha medvirkning og innflytelse på valg av aktiviteter.

Bemanning og ressurser

AKS må også sikres en bemanning som oppfyller barnas behov for tilsyn og aktiviteter og de ansattes behov for gode arbeidsvilkår. Aktivitetsskolen skal ha egne og passende lokaler.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det skal være en bemanningsnorm i aktivitetsskolen. Det skal være maks 10 barn pr. ansatt i aktivitetsskolen og bemanningsnormen skal gjelde hele åpningstiden. Det må gjennomføres jevnlige og systematiske tilsyn for å sikre at bemanningsnormen overholdes.
- Barnegruppene i aktivitetsskolen skal være på maksimum 20 barn pr. fagansatt som for eksempel barne- og ungdomsarbeidere.
- Areal- og bemanningsnormer skal sikre barna gode og trygge forhold. Når nye skoler planlegges og bygges skal det tas hensyn til aktivitetsskolen og behov for egne oppholdsrom. Det skal ikke planlegges for sambruk mellom skole og aktivitetsskole.
- Vikar skal settes inn fra de ansattes første fraværsdag.
- Det må ansettes kokk/kjøkkenpersonell i tilknytning til aktivitetsskolen slik at barna sikres sunn mat i aktivitetsskolen

AKS for alle

Tilbudet om gratis halvdagsplass gir flere enn tidligere mulighet til å delta i Aktivitetsskolen, men målet er at alle barn skal kunne delta på AKS uavhengig av foreldres økonomi. Noen barn har større behov for støtte fra voksne enn andre, og AKS må ha ressurser til å sikre at også disse barna får et godt og inkluderende tilbud.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Alle barn i 1.-4. klasse skal ha rett til gratis heldagsplass i aktivitetsskolen.
- Det må settes inn ekstra ressurser der det er barn med ekstra behov for tett oppfølging selv om barnet ikke har en satt diagnose eller tiltak.
- Alle barn og unge med funksjonsnedsettelse, skal ha tilbud om gratis etterskoletilbud. Tilbudet skal også dekke de skoleferiene hvor aktivitetsskolen er åpen.

- Skriftlig informasjon til foresatte skal ved behov være tilgjengelig på foresattes morsmål.

Voksenopplæring

Utdanning er en mulighet vi skal ha hele livet, og voksenopplæringa er et viktig tilbud for de av oss som må ta grunnskole eller videregående opplæring i voksen alder. Voksenopplæringa er også inngangen til det norske samfunnet gjennom opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og kvalifisering til et arbeidsliv med generelt høye krav til formell kompetanse. Voksenopplæringa omfatter også viktig spesialundervisning for voksne med ulike typer funksjonsnedsettelse.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Klassestørrelsen må legge til rette for god læring, tett oppfølging og deltakeraktivitet. Målet er at det ikke skal være mer enn 20 deltakere i vanlige grupper, og ikke flere enn 15 deltakere i grupper med store behov for støtte.
- Alle deltakere i voksenopplæringa skal ha rett til å ha en kontaktlærer
- Rådgivingstjenesten må styrkes ute på voksenopplæringssentrene. Deltakerne må få veiledning om utdanning og støtte til å komme ut i arbeidslivet. Den enkelte rådgiver skal ikke ha ansvar for mer enn 15 klasser/300 deltakere.
- Det må opprettes lavterskel helsetilbud ved voksenopplæringssentrene etter modell av skolehelsetjenesten.
- Spesialundervisningstilbudet skal dimensjoneres etter antall deltakere med behov, ingen skal stå uten tilbud.
- Oslo kommune skal ikke kjøpe norskopplæring av kommersielle aktører.

Studenter

Oslo er Norges største studentby og studenter er i praksis i mange av Oslo kommunes virksomheter. Rødt Oslo vil at det skal være mulig å være heltidsstudent i Oslo, og vi vil derfor jobbe for et godt velferdstilbud for studentene.

Bedre tilgang på billige boliger er ei forutsetning for at Oslo skal bli en god studentby, det må bygges langt flere studentboliger enn det eksisterer planer for i dag. Dette krever både økte statlige tilskudd og at kommunen aktivt tilrettelegger for bygging av studentboliger.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kommunen skal prioritere retta salg eller tomtefesting av tomter til Studentsamskipnaden SiO for å få forgang i bygging av flere studentboliger.
- Oslo kommune må utarbeide en kommunal studentmelding, en helhetlig strategi for å gjøre Oslo til en god studentby.
- Oslo kommune oppretter et kulturkort for studenter med rabatt på kulturopplevelser som kommunen finansierer.
- Studenter skal ha gratis månedskort på kollektivtransport og rabatten skal være for alle heltidsstudenter.
- Støtte opp om studentenes psykiske helse, ved å styrke den langsiktige finansieringa av Studentsamskipnaden SiOs psykiske helsetilbud.

09 Oppvekst

En god og trygg barndom er det beste utgangspunktet for et godt liv videre. Den klassedelte byen gir barn og unge ulikt utgangspunkt. Når prisene øker mer enn lønna eller trygda, sliter flere med å betale regninger, og dette rammer familier med barn og unge hardt. Klær, sko, utstyr og fritidsaktiviteter koster penger. Forskjellene blir mer synlige. Rødt mener den offentlige innsatsen overfor barn og unge må økes framover. Gode forebyggende tiltak er nødvendig.

God hjelp og støtte gjennom helsestasjon, barnehage, skole og AKS er avgjørende. Dette forutsetter nok og kompetente ansatte. Barn og unge må tas på alvor, lyttes til og bli sett.

Rødt vil arbeide for tettere oppfølging fra helsestasjon for de minste og familien, bedre og billigere barnehager, en mer inkluderende skole, gratis AKS med flere tilbud, tilgang til gratis fritidsaktiviteter, åpen dør til skolehelsetjenesten og flere lavterskeltilbud innen psykisk helse.

Fritidstilbud

Barn og unge skal kunne utfolde seg i lek og fri aktivitet i byen vår. Friområder, parker og anlegg skal ivareta dette framfor å legge til rette for kommersielle aktører.

Organiserte fritidstilbud koster ofte mye, dermed utelukkes mange. Barn og unge trenger trygge og rusfrie steder å henge med venner på fritida.

Ingen fritidstilbud er i dag lovpålagt. Rødt vil kjempe for økte bevilgninger til bydelene på dette området. Trange bydelsbudsjett gjør at tilbud til barn og unge ofte må vike.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Bydelene må ha fritidstilbud for barn og unge tilbud i skolens ferier
- Ordning med aktivitetstilskudd/ fritidsstipend skal styrkes og bydelene i levekårsutsatte områder skal få øremerkede tilskudd til en denne ordningen

Fritidsklubber

Rødt vil arbeide for gode, stabile offentlige fritidstilbud med trygge, kompetente barne- og ungdomsarbeidere. Dagens prosjektfinansierte tilbud står i motstrid til dette. Noen ungdommer vil søke til sentrum, dette krever ekstra satsning på ungdomstilbud der.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kommunen skal finansiere en fritidsklubb per ungdomsskole, så lenge fritidsklubber ikke er lovfesta
- Fritidsklubbene skal holde åpent minst tre kvelder i uka, hvorav en kveld i helga
- Barn og unge skal ha medbestemmelse over klubbens prioriteringer og aktiviteter
- Ekstra bevilgninger til levekårsutsatte områder og i sentrum

Barne- og ungdomsidrett

Rødt vil prioritere breddeidrett for barn og unge der de bor. Ingen skal hindres fra å delta av økonomiske grunner. Bydelene må derfor ha ordninger for å dekke deltakeravgift for de som trenger det.

RØDT OSLO JOBBER FOR AT HVER BYDEL SKAL HA MINST:

- En svømmehall, med gratis inngang for barn
- En flerbrukshall med avsatt tid for åpen hall med uorganisert virksomhet
- En skaterampe eller betongpark
- En utlånsentral for gratis lån av tur- og idrettsutstyr

Jobb for ungdom

Mange ungdommer ønsker seg jobb på fritida for å tjene egne penger, og for å spe på familiens økonomi, men slike jobber er vanskelige å finne. Dette må organiseres lokalt og bli en del av bydelenes faste ungdomstilbud, også som en innføring i arbeidslivets rettigheter og plikter. Dette kan for eksempel gjøres som gjennom praksisjobber hvor bydelen betaler lønn for en avgrenset periode.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Bydelene må få øremerka midler til jobb for ungdom
- Bydelene må samarbeide med næringslivet for å skaffe ungdom ekstrajobber under ordna forhold
- Etter endt praksisjobb får ungdommen tilbud om oppfølging fra bydelen til å skaffe seg en jobb på det ordinære arbeidsmarkedet med ordna forhold.
- Som en del av oppfølginga skal bydelene opprette samarbeid med fagforeninger som kan informere og skolere deltakerne i det organiserte arbeidslivet og viktigheten av å være organisert.
- Alle bydeler må tilby sommerjobber til sine ungdommer, og unngå at disse bare blir et tilbud om gratis arbeidskraft for private bedrifter.

Oppsøkende virksomhet - utekontakter

Ikke alle finner seg til rette innenfor skole og organiserte fritidstilbud. For å fange opp sårbare ungdommer skal alle bydeler skal ha faste utekontakter/feltarbeidere som møter ungdommene der de er.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må være team av fast ansatte i hver bydel
- Ekstra bevilgninger til levekårsutsatte områder og i sentrum

Barnevern

I Oslo er bydelsbarnevernet er underlagt Barne- og familieetaten. Bydelene får penger over budsjettet for å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg.

Forebyggende virksomhet som hjelp og støtte, veiledning og avlastning er den viktigste delen av barnevernets arbeid. Denne delen av barnevernets arbeid må bli mer synlig. Det vil øke tilliten til tjenesten.

Noen ganger er det skadelig for barn å fortsette å bo hjemme på grunn av ulike former for omsorgssvikt, som overgrep, vold, rus og psykisk helse. Da er det nødvendig å flytte barn ut av hjemmet. Rødt vil arbeide for flere gode beredskapshjem og fosterhjem.

Barnevernsinstitusjoner er et nødvendig alternativ. Trang bydelsøkonomi fører til at private institusjoner velges framfor kommunale plasser, fordi de er billigere på grunn av dårligere lønns- og arbeidsvilkår for de ansatte. Rødt Oslo mener at kommunen skal ha egne institusjoner av høy kvalitet.

Rødt Oslo ønsker å utvikle en helhetlig politikk for barnevernfeltet som også ivaretar klasse- og kulturperspektivet. Rødt jobber for et barnevern med høy faglig kvalitet og tilstrekkelige ressurser.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Barnevernet må gi hjelp og støtte til familiene i hjemmet og nærmiljøet
- Barn, unge og familier som trenger hjelp skal fysisk kunne møte lyttende ansatte
- Barnevernet må samarbeide med Nav sosial, barnehage, skole og aktivitetsskolen
- Ettervernet i barnevernet må styrkes. Unge som har hatt behov for hjelp fra barnevernet, må sikres økonomisk støtte og botilbud i overgangen til voksenlivet
- Barneverntjenesten må fris fra målstyring og produksjonskrav. Styringen av tjenestene må bli tillitsbaserte, og barnevernsansatte må få tid og tillit til å utøve sin faglighet på en forsvarlig måte

10 Kultur, idrett og fritid

Kultur gir oss nye impulser og tanker, og gir livene våre farge og innhold - det gjør livene våre rikere. Deltakelse i kulturaktiviteter gir tilhørighet og sosialt fellesskap, og gir oss opplevelser og rom til utvikling som mennesker og samfunnsdeltakere.

Kultur til alle - uavhengig av inntekt

Penger som går til kultur bør fordeles slik at alle kan få glede av dem. Oslo blir en mer levende kulturby hvis pengene følger lokale initiativer fremfor prestisjeprosjekter. Mangfold i kulturlivet, med satsning på blant annet ungdomskultur, kvinnekultur, arbeiderkultur og minoritetskultur, gir flest mulig tilgang til gode kulturopplevelser. Særlig for barn og ungdom er kulturtilbud viktige for deres livskvalitet og personlige utvikling. For å sikre en stor bredde må det være et offentlig, politisk ansvar å støtte lokal kultur og stimulere utviklinga av nye uavhengige kulturelle uttrykk innenfor alle sjangre. Det er et viktig politisk ansvar å sikre at kulturtilbud er tilgjengelige for oss alle, uavhengig av bakgrunn, funksjonsnivå og størrelsen på lommeboka. Rødt arbeider for at kultursektorens rolle i Oslo kommune skal synliggjøres og styrkes.

For å sikre et godt kulturtilbud er det viktig at kunstnere og kulturarbeidere har gode og stabile inntekts- og arbeidsvilkår. Slik er det ikke i dag. Kommunen har et stort ansvar som arbeids- og oppdragsgiver for å sikre tilstrekkelige honorarer og å tilrettelegge i dialog med kunstnerne og utøverne ut ifra deres behov.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må opprettes støtteordninger, som en ordning med kulturkort som gjør at barn og ungdom fra lavinntektsfamilier kan oppleve og ta del i kulturtilbud og opplevelser på linje med andre barn.
- Den kulturelle skolesekken må styrkes for å gi elevene et mer allsidig tilbud, og gi tiltaket et uavhengig sekretariat som fordeles midlene. Den kulturelle spaserstokken må videreutvikles og forbedres for å sikre at eldre mennesker i sykehjem og på eldrecentra får tilgang til kunst og kulturopplevelser.
- Det skal være gratis adgang til kommunalt eide museer og gallerier.
- Oslo kulturskole må fortsette å utvides og styrkes. Bydeler med lav kulturskoledeking må prioriteres når nye kulturstasjoner opprettes og når kulturskolen samfinansierer tilbud med lokale kor, korps og orkester. Ordningen med halvpris plass må beholdes og utvides til å også inkludere kor, korps og orkester. På sikt skal kulturskolen bli gratis.
- Kultur- og utdanningsinstitusjoner må fordeles jevnere utover byen, slik at alle får anledning til å delta i og oppleve et bredt spekter av kulturuttrykk. Nye generasjoner og miljøer må få rom til å utvikle sine egne, uavhengige kulturelle uttrykk

Tilgang til lokaler

For at vi alle skal ha tilgang til kulturopplevelser der vi bor, må kommunen aktivt tilrettelegge og stille lokaler til disposisjon, både til utøvere og kunstnere, og til frivillige aktører, organisasjoner og lokale initiativ. Kommunen bør prioritere å tilrettelegge for de som har størst behov for det, eller hvor man tenker at det er en stor samfunnsgevinst.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kommunen skal legge til rette for at lokale foreninger og organisasjoner har lokaler til møter og kulturelle aktiviteter.
- Lokale kulturinstitusjoner, musikkorps, frivillige organisasjoner og lignende, må sikres egnede gratis kommunale lokaler til øvinger og framføringer. Dette må tas hensyn til når det bygges nye offentlige bygg.
- Tros- og livssynssamfunn må likebehandles. Det skal være gratis bruk av Rådhuset ved humanistisk konfirmasjon og navnefest.
- Kommunen må bidra til bedre produksjonsforhold for kunstnere og utøvere ved å stille lokaler, atelierer og verksteder til disposisjon. Tomme offentlige bygg som ikke egner seg til bolig bør alltid vurderes som mulige lokaler til lokalt kulturliv.

En mer mangfoldig kultursektor

Den etablerte delen av kultursektoren preges i dag av lite mangfold og mennesker med en relativt homogen sosioøkonomisk bakgrunn. Gjennom å ha makten til å definere hva som er kultur og hvem som har tilgang til den, ser vi i dag at den homogene representasjonen i stor grad reproduseres. Særlig ungdom og unge voksne med minoritetsbakgrunn og fra levekårsutsatte områder er underrepresentert blant institusjonenes publikum i dag og kunsten gjenspeiler i liten grad deres virkelighet. Det er behov for mer mangfoldig rekruttering for å åpne opp feltet slik at flere kan delta, skape og påvirke kulturen. Rødt vil støtte flere arenaer der unge

kan delta i kunstopplevelser, utforske og produsere kunst selv, på egne premisser. Ungdomsklubber bør få styrket muligheten til å dyrke ungdommenes kreativitet og skaperglede. Kommunen må tilrettelegge for dette gjennom oppgradering av ungdomsklubbene og investering i nødvendig utstyr og bemanning.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Sørge for mer midler til unge kunstnere og kulturaktører i etableringsfasen.
- Rødt vil sikre mindre og ikke-kommersielle kulturinstitusjoner i byen gjennom langsiktig støtte til produksjon. Kulturinstitusjonene som tilbyr lavterskelaktiviteter for befolkningen må få bedre økonomiske rammer.
- Rødt vil støtte fellesskapsløsninger og verksteder. Rødt vil styrke Oslo Kunst og kunnskapsverksted som arbeider med å gi minoritetsungdom og ungdom fra Oslo Øst kunnskap og tilgang til å produsere kunst.
- Rødt vil etablere et kultursenter for østkanten på Det gamle Munchmuseet på Tøyen, med inkludering av lokale aktører og profesjonelle kulturaktører. Det kan være et senter for læring, eksperimentering og utforskning med aktiviteter for og av lokale, spesielt rettet mot barn og unge i nabolaget, med både verksteder, visningssteder, nabolagshus og ungdomsklubb.
- Oslo kommune skal tilby subsidierte atelie-lokaler og verksteder til kunstnere og med forutsigbare og mer langsiktige kontrakter enn dagens praksis.

Et tilgjengelig og levende kulturtilbud

Rødt jobber for et levende kulturtilbud, der det er kort vei mellom scenen og publikum. Vi vil derforsikre driften til de små, uavhengige scenene og til nye initiativer. Vi ønsker å øke tilgangen til gratis utlån av utstyr og instrumenter for barn og ungdom gjennom en kommunal utlånsordning.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Rødt vil gi kommunal støtte til et utvalg mindre spillesteder for levende musikk. Forutsigbare kommunale tilskudd er ei forutsetning for levedyktig drift av disse stedene.
- Det må skapes flere rusfrie møteplasser og kulturscener.
- Det må sikres faste driftstilskudd til smale kulturtilbud
- Rødt vil arbeide for å bevare kulturminner, kunst- og kulturskatter samtidig som museer og samtidskultur blir styrket.
- For å best ivareta sitt samfunnsoppdrag med å forvalte vår felles kulturarv på best mulig vis skal de kommunale museene være ikke-kommersielle, og de bør være tilstrekkelig finansiert til å kunne være gratis. Munch-museet skal ikke være sponset av oljebransjen.
- Rødt ønsker å utrede muligheten for kommunal kinodrift i Oslo. Et kinotilbud for folk flest, der også de filmene som ikke har et kommersielt potensial blir vist, er en viktig kulturbærer. Rødt ønsker å etablere en egen kino i Groruddalen.
- Det må legges bedre til rette for at eldre og funksjonshemmede kan ta del i kulturlivet, både som deltagere, publikum og frivillige. Transportordninger og assistanse for å sikre dette må styrkes, ikke svekkes.

Bibliotek og arkiv

Bibliotekene er våre felles storstuer. Der kan vi møtes og snakke sammen, bli inspirerte, skape, lære og utvikle oss, få veiledning og ha det frirommet vi har behov for. Det er et lavterskeltilbud hvor vi får tilgang til vår felles kulturarv og til kunnskap og tjenester vi ikke hadde hatt ellers. Bibliotekene er et virkemiddel for sosial utjevning. Det er viktig at bibliotekene ikke blir kommersialiserte, eller beveger seg i retning av å bli et prestisjefokusert tilbud for eliten. Det må være en stor bredde i tilbud som utvikler seg dynamisk ut ifra brukernes behov, og hovedfokuset må være på bibliotekets viktige rolle i lokalsamfunnet.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Bibliotekfilialene som gode og lavterskeltilbud tilgjengelig for alle må styrkes, ikke sultefores. Satsinga på Deichman Bjørvika må ikke gå på bekostning av de lokale bibliotekene, som må være hovedprioriteten fordi de er de viktigste i folks liv.
- Bibliotekene må være åpne for alle som ønsker å bruke dem, så lenge det ikke går utover andres trygghet og mulighet til utfoldelse. Biblioteket skal romme et mangfold av aktiviteter som styrker demokratiet, men ikke aktiviteter som bidrar til å svekke det.
- Det bør opprettes flere filialer for at flest mulig skal ha et bibliotektilbud der de bor.
- Deichman må finansieres tilstrekkelig, så det ikke er nødvendig å hente inn penger på kommersiell virksomhet. Lån av bibliotekets lokaler og grupperom bør være gratis for privatpersoner og ikke-kommersielle aktører.
- Deichman må få økte innkjøps og arrangementsbudsjett, og Oslo kommune må jobbe for bedre digitale utlånsordninger.
- Bibliotekene skal gi flere folk tilgang til digitale tjenester og hjelp som tilgang til datamaskiner, utskrift og kopiering.
- I mange år har bemanninga på bibliotekene blitt kuttet, og den faglige kompetansen har blitt nedprioritert for å spare penger. Bibliotekene må få midler til økt bemanning for å kunne ha lange åpningstider og gi et tilbud av høy kvalitet.
- Byarkivet må få mulighet til å ta seg bedre av privatarkiver og fotosamlinger, samt drive med minneinnsamling. Større deler av kulturarven må digitaliseres og byarkivet må få utvida magasinkapasitet.
- Rødt vil jobbe for sterkere representasjon av kvinner og minoriteter i samlinger på museum, arkiver og i det offentlige rom.

Scenekunst

På en forestilling kan vi oppleve en type øyeblikksmagi som ikke finnes noe annet sted. Alle bør ha tilgang til slike sterke opplevelser. Oslo huser Norges største kulturinstitusjoner og produserer kunst av høy kvalitet til publikum fra hele landet. De er også arbeidsplasser og profesjonelle fagmiljøer. De som jobber i kultursektoren trenger i likhet med alle andre et helsefremmende og regulert arbeidsliv. Kulturtilbudet i Oslo er bredt og skal bidra til å skape en arena for frie ytringer, fremme dannelse og kritisk

refleksjon. Kunsten er fri, og skal være uten politisk innblanding. Dette krever at kunsten sikres gode og forutsigbare rammevilkår.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Støtten til Black Box, Oslo Nye Teater og Nordic Black Theatre i Oslo må videreføres for å sikre stabilitet og mangfold. Oslo Nye Teater må sikres at det økonomiske tilskuddet videreføres med justering for lønns- og prisvekst.
- Rødt Oslo vil arbeide for å styrke prinsippet om armlengdes avstand.
- Rødt Oslo vil øke satsinga på nye og uavhengige kulturuttrykk og til produksjoner som gjenspeiler mangfoldet i det norske samfunnet.
- Kulturinstitusjonene må få økte driftsmidler, slik at de blir mindre avhengige av usikre prosjektmidler.
- Den kommunale støtta til dansekunstnere og frie teatergrupper må økes. Det må gis tilskudd til flere smale scener.

Visuell kunst

Kunsten har en viktig rolle i samfunnet. Den utfordrer oss, og får oss til å se på verden med nye øyne. Den engasjerer, overrasker, inspirerer og skaper diskusjon. Det er viktig at kunsten er fri. Samtidig er kunstnere i en økonomisk hardt presset situasjon i dag. Vi må anerkjenne at det å være kunstner er en jobb, og at kunstnere trenger ordninger som sikrer dem økonomisk trygghet, akkurat som alle andre. Samtidig bør det være på deres premisser. I dag går mye penger til de store kunstinstitusjonene, Rødt ønsker å prioritere tryggere rammer til de små aktørene høyere, for å sikre risikovilje og en mangfoldig kunstscene.

Kunstnere må sikres produksjonsmidler til å skape verk, og tilstrekkelige honorarer for utstillinger og arbeid de gjør. Det er en politisk oppgave å arbeide for ordninger som bedrer vilkårene for kunstnere, i samarbeid med kunstnerne selv. Man må sikre at kunstnere får utstillingsvederlaget de har krav på, og sikre kommunale aktører går foran i arbeidet med å skape kollektive, bindende avtaler som skaper bedre rammer for kunstnerne.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må bevilges mer penger til kommunale stipender. I dag mottar bare 5 prosent av alle kunstnere arbeidsstipend, og stipendsatsene er lavere enn halvparten av en gjennomsnittlig norsk inntekt.
- Kunstnere må få den samme økonomiske tryggheten som andre arbeidstakere, med trygderettigheter og opptjening av pensjon.
- Kunstinstitusjonene bør få forutsigbare rammer, og bør finansieres i samarbeid mellom staten og fylkeskommunen.
- Innkjøpsbudsjettene til kunstinstitusjonene bør økes for å gi mer rom for å satse på samtidskunst.
- Økonomien til de små og mellomstore kunstinstitusjonene må styrkes.

Breddeidrett

Idrett gir oss helse og livsglede, en opplevelse av mestring, og sosialt fellesskap. Breddeidretten er den delen av idretten vi alle kan få glede av og delta i, derfor vil Rødt prioritere den fremfor toppidretten. I dag prioriteres ofte store prestisjefylte arrangementer på bekostning av brede idrettsarrangementer og tilgjengelige anlegg, vi ønsker å snu denne utviklinga. Spesielt er breddeidretten viktig for utviklinga av barna og ungdommene våre, derfor er det spesielt viktig å prioritere å satse på dem.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo by skal være en by hvor hele befolkningen får utfolde seg i friområder, parker og anlegg, derfor må fellesskapets behov prioriteres fremfor kommersielle aktører. Rødt Oslo sier nei til nedbygging og privatisering av byens felles friområder.
- Breddeidretten må sikres forutsigbar finansiering og skaleres etter omfanget av aktivitet.
- Lavinntektsfamilier må få støtte til medlemskontingent i idrettsforeninger og idrettsaktiviteter.
- Hver bydel bør ha en utlansordning for utstyr som har gode nok åpningstider til at det er tilgjengelig for alle.
- Det må legges bedre til rette for uorganisert «fri» idrett og lek. Det bør bygges flere ball-løkker og felt for gatebasket, og det er viktig at åpne friområder som kan brukes til uorganisert lek og spill får stå. Ekebergsletta skal være for alle.
- I hver bydel bør det være en flerbrukshall og en skaterampe eller betongpark. Det må bygges flere innendørs skatehaller, og eksisterende skateanlegg må vedlikeholdes bedre. Tilbudet som nå holder til i Skur 13 på Filipstad må bli et permanent tilbud.
- Det må bygges tak over Valle Hovin slik at Oslo får en ishall for breddeidrett. Oslo kommune må anlegge og vedlikeholde flere naturisbaner i vintersesongen.
- Det må bygges flere cricket-anlegg, inkludert et anlegg med standarden som kreves for internasjonale kamper.

Svømmehaller

Svømming er en av de essensielle ferdighetene det er viktig å lære i livet. Hvis vi ikke kan svømme risikerer vi å drukne. Å ikke kunne svømme betyr at det er mye man ikke kan delta i. I Oslo er det urovekkende mange barn som ikke er svømmedyktige, og svømmekunnskapene er skjevt fordelt mellom bydelene. Mange barn har foreldre som ikke selv kan svømme, og som ikke kan lære det bort. At alle lærer å svømme må være et offentlig ansvar. Antall kommunale svømmehaller i Oslo dekker bare behovet for en langt mindre by. Bad rehabiliteres og fornyes, men behovet for reelt nye bad som øker kapasiteten blir bare mer skrikende for hvert år.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- I hver bydel skal det minst være én svømmehall. Rehabilitering av eksisterende svømmehaller må prioriteres. Svømmeundervisninga må styrkes i alle bydeler.
- Prisene må senkes og åpningstidene utvides på de offentlige badene. Det skal være gratis inngang for barn på offentlige bad.
- Ved bygging av nye grunnskoler skal svømmehallbehov utredes. Eksisterende skolebad må vedlikeholdes og utbedres, og ingen

bad må stenges uten at det erstattes av et nytt.

- Sagene bad må kjøpes tilbake og gjenåpnes for allmenn bruk.
- Det nye badet på Stovner må bli et 50-metersbasseng. Nye bad må bygges med oppvarmingsmuligheter.
- Frognerbadet må rehabiliteres, utvides til helårsbad og nytt 50 meterbasseng må bygges under bakken.

Frivillighet

Frivilligheten er avgjørende for at samfunnet vårt fungerer. Denne store innsatsen som gjøres i alle lokalsamfunn skaper enorme verdier for samfunnet og bidrar til demokrati, samhold, inkludering og nytenking. Ofte kuttes det i frivillighetsmidler i en trang kommune- eller bydelsøkonomi, fordi det ikke er lovpålagte tilbud. Det er viktig at betydningen frivilligheten har for samfunnet anerkjennes og verdsettes.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Frivilligheten må sikres tryggere og mer forutsigbare økonomiske rammer for virksomheten sin enn de får med dagens støtteordning. Det bør bli større pengepotter med øremerkede frivillighetsmidler.
- Det tas grep som sikrer at barn får delta i frivilligheten uavhengig av bakgrunn og størrelsen på foreldrenes lommebok.
- Rødt Oslo vil legge til rette for frivilligheten. Frivillige skal ikke erstatte offentlig ansatte, og frivilligheten skal aldri styres ovenfra.
- Frivillige organisasjoner og nettverk skal ha tilgang til gratis kommunale lokaler. Kommunen må jobbe for å legge til rette for kontakt mellom alle lag av lokalbefolkningen, frivillige aktører og virksomheter i kommunen som bibliotek og religiøse samfunn.
- Bemanninga ved frivilligsentralene i Oslo må styrkes. Religiøst nøytrale frivilligsentraler bør prioriteres som satsningsområder.
- Krevende søknadsordninger gjør at frivilligheten profesjonaliseres, og at det blir vanskelig å få midler for små aktører som ikke er så "proffe", eller lokale grasrotinitiativer. Det bør lages ordninger hvor kommunalt ansatte kan hjelpe med rapportering, budsjett, regnskap og søknadsskriving, og det bør settes av en pott til lokale initiativ fra befolkningen som kan organiseres for eksempel med hjelp fra NAV.

11 Helse og velferd

Gode helse- og velferdstjenester til alle har vært et kjennetegn på det norske samfunnet. De siste tiårene har størrelsen på lommeboka fått stadig mer å si. Det har blitt mulig for de som har penger å kjøpe seg forbi køer og vekk fra underfinansierte offentlige tilbud. Denne utviklinga vil Rødt ha en slutt på. Å forsvare de offentlige velferdsordningene og bekjempe fattigdom er god helsepolitikk. Vi skal få de tjenestene vi har behov for, uavhengig av egen eller familiens økonomi.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- De offentlige velferdsordningene må forsvares og forbedres
- All konkurranseutsetting og privatisering av kommunale tjenester stanses
- Kommunen skal drive helse- og sosialtjenestene i egen regi

Bydelene må få nok penger til å gi gode tjenester

Bydelen skal tilby innbyggerne den hjelpa de har krav når det gjelder helse og velferd. Men bydelene er underfinansiert. Så lenge budsjettet styrer, får mange ikke den hjelpa de trenger. Resultatet er økende helseforskjeller i en allerede klassedelt by. Bydelene må få økte budsjetter som samsvarer med de store velferdsoppgaver.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Bystyret må lage en plan for å styrke bydelenes økonomi i de kommende fire årene.
- Alle lovpålagte oppgaver skal finansieres fullt ut.
- Bydelene skal få 100 % kompensasjon for økt innbyggertall i budsjettene, ikke bare 80 % som de har fått siden 2011.

Lokalmedisinske folkehelsesentre med kommunalt ansatte fastleger

Hver bydel skal ha en handlingsplan for legetjenestene sine og sørge for at det er nok fastleger. Rødt mener alle skal ha mulighet for fastlege i sitt nærområde. Kortere liggetid på sykehus og flere hjemmeboende eldre øker behovet for fastleger.

I dag er de fleste fastleger næringsdrivende. I stedet for at leger skal bruke tid på å være selvstendig næringsdrivende, vil Rødt opprette lokalmedisinske sentre med kommunalt fast ansatte fastleger og annet helsepersonell i bydelene. Et lokalmedisinsk senter skal ha en sosial profil, være inkluderende og tjene befolkningen i bydelen.

Et slikt helsesenter skal være åpent også for arbeidsinnvandrere, rusavhengige, papirløse og andre med midlertidig opphold og som ikke i dag har fastlegerrettigheter.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Lokalmedisinsk senter med fast ansatte fastleger i hver bydel
- Fastlegene må få tid til hjemmebesøk

- Papirløse flyktninger og asylsøkere må få tilgang til fastlege og medisiner

Helsestasjoner og skolehelsetjenesten

Bydelene har ansvar for helsestasjon for barn og familie, helsestasjon for ungdom og skolehelsetjenesten. Dette er grunnleggende gratis lavterskeltilbud i det forebyggende helsearbeidet. Rødt vil gjøre bydelene i stand til å bygge ut disse tilbudene ved å sikre økte tildeling over bydelsbudsjettene.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Styrke bemanningen på helsestasjonene med helsesykepleiere og jordmødre
- Svangerskapsomsorgen skal følge retningslinjene sånn at gravide sjøl kan bestemme om de vil følges opp av jordmor eller fastlege i svangerskapet
- Bydelene gjennomfører hjemmebesøk av jordmor i løpet av de tre første døgn etter hjemreise fra fødeavdeling
- Helsestasjonene skal følge normert tidsplan for sped- og småbarnskontrollene. Konsultasjoner skal ikke «slåes sammen».
- Alle skoler må ha minst én helsesykepleier i 100 % stilling pr. 300 elever.
- Psykologtjeneste i skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom
- Ungdom må ha tilgang til helsestasjon for ungdom i skoleferiene

Tjenester som krever vedtak

Hjemmetjenester, sykehjemsplass, rehabilitering og avlastning er lovpålagte tjenester. Den som trenger slik hjelp, må søke bydelen. Mange får avslag, sjøl om det er behov for hjelp. Bydelen vil alltid si at et avslag er faglig begrunnet, men den egentlige årsaken er ofte at de ikke tør gå med underskudd. Foreldre til barn med funksjonsnedsettelse og spesielle behov må få slippe å kjempe med bydelen for å få nødvendig avlastning. Det samme gjelder utslitte pårørende til demente og pleietrengende eldre som ikke får sykehjemsplass, og om du har funksjonsnedsettelse og behov for brukerstyrt personlig assistent.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Folkehelsesentre med tverrfaglige ansatte
- Flere kommunale avlastningsplasser for barn og unge med funksjonsnedsettelse
- Flere kommunale avlastningsplasser tilpasset mennesker med demenssykdom
- De ansatte skal ha avsatt tid til dokumentasjon og samarbeid
- Erstatte alle avtaler med kommersielle aktører med egne kommunale virksomheter
- Tolketjenester skal finansieres sentralt i kommunen og ikke belastes tjenestestedene

Sykehus – spesialisthelsetjenesten

Sykehusene og den tilhørende spesialisthelsetjenesten, er statlige og styres etter helseforetaksloven som et AS med overskudd som mål. Regionshelseforetaket Helse Sør-Øst eier i dag Oslo universitetssykehus HF. Helse Sør-Øst og regjeringa vil legge ned Ullevål sykehus og bygge nytt på Aker sykehus og Rikshospitalet.

Rødt arbeider for en ny sykehuslov med folkevalgt styring av sykehusene. Planen for de nye Oslo-sykehusene er ødeleggende og må stanses.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Helseforetakene avvikles
- Ullevål sykehus må bevares som akutt sykehus. Utvid og bygg nytt her
- Rikshospitalet beholdes som spesialist sykehus for hele landet
- Bygg nye Aker sykehus som lokalsykehus for hele Groruddalen
- Psykisk helsevern bevares og utvikles på Gaustad
- Alle bydeler skal tilhøre et av lokalsykehusene Aker, Ullevål, Diakonhjemmet eller Lovisenberg

Helsehus og annen kommunal helsetjeneste

Kommunen har fire helsehus. Disse ble opprettet for å imøtekomme samhandlingsreformen krav om raskere utskrivning fra sykehus til kommunen. Hver bydel tilhører ett av dem. Her kan bydelen kjøpe plasser for pasienter som bydelen vurderer er for syke til å komme hjem. Helsehusene skal gi pleie og rehabilitering. Helsehusene er underfinansierte. Det er for få ansatte og altfor travelt. Det gir ikke et godt utgangspunkt for å få nyopererte og svært syke pasienter på beina igjen.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Flere ressurser og økt kompetanse til helsehusene, mer pleie og omsorg, bedre rehabilitering
- Alle som trenger det skal få plass på helsehus. Helsehusene må rammefinansieres, ordningen med at bydelene må kjøpe plasser, avvikles.
- Palliative team som dekker behovet i bydelene
- Hospice sengeposter uten begrensning i liggetid

Akutt hjelp og rehabilitering

Noen deler av den kommunale helsetjenesten er lagt til Aker sykehus. «Kommunal akutt døgnenhet» (KAD) er for den som trenger noen dagers innleggelse for tilsyn og pleie, men som ville blitt avvist innen spesialisthelsetjenesten. «Forsterket rehabilitering Aker»

(FRA) er en egen forsterket avdeling for pasienter som har behov for opptrening etter slag og amputasjoner. Kommunen har ansvar for øyeblikkelig hjelp til alle som trenger det. Rødt mener at storbyen Oslo trenger mer enn den nye legevakta på Aker. Rødt vil forsvare KAD så lenge vi har en sykehuslov som utestenger pasienter som trenger innleggelse.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Flere plasser og mer ressurser til FRA, som i dag må avvise mange som søker å komme dit for nødvendig opptrening
- Flere kommunale legevaktstilbud i Oslo

Psykisk helse

Spesialisthelsetjenesten er over år bygget ned psykisk helsevern. Psykiatriske institusjoner legges ned, og antall senger har sunket drastisk. Mange med til dels alvorlige psykiske lidelser lever i dag uten behandlingstilbud. Spesialisthelsetjenestens desentraliserte tilbud for barn og unge (BUP) og de distriktspsykiatriske poliklinikkene (DPS) for voksne har ventetider og trenger utvidelse. Nedbygging innen spesialisthelsetjenesten legger mer over på kommunen. Samtidig meldes det om økte psykiske plager i befolkningen etter pandemien.

Alle bydeler skal i dag ha lavterskeltilbud for voksne kalt Rask psykisk helsehjelp, et tverrfaglig team tilknyttet psykolog med samtaletilbud og kompetanse til å veilede videre i systemet om det er nødvendig. Helsestasjon, skolehelsetjeneste og forskjellige tiltak og møteplasser i bydelene skal bidra i det forebyggende arbeidet.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Alle bydeler skal ha ansatt, (eller ha avtale med) psykologer og andre helsearbeidere som har spesialutdanning i psykisk helsearbeid
- Rask psykisk helsehjelp må få utvida åpningstider og bygges ut i alle bydeler
- Treffsteder, selvhjelpstiltak og andre tilbud om aktivitet og rehabilitering, som aktivitetshus, kafeer, kurs og bo- og arbeidstrening må få trygge og varige rammer gjennom økte og langsiktige bevilgninger fra kommunen når kommunen ikke driver tiltak i egen regi.
- Oslo kommune må kreve flere døgnplasser i de psykiatriske sykehusene
- Oslo kommune må kreve flere brukerstyrte døgnplasser i de psykiatriske sykehusene og i tilknytning til DPS-ene

Psykisk helse- og rusarbeid

Ruslidelser henger ofte sammen med psykiske lidelser. Samtidig fører avhengighet av så vel legale som illegale rusmidler til fysiske helseproblemer. Rusavhengige trenger helseoppfølging. Langvarig og utstrakt rusbruk kan føre til behov for omfattende pleie- og omsorgstjenester allerede 50-60 års alder.

Kommunen har i dag flere typer rusinstitusjoner organisert under Velferdsetaten, hvor bydelene kan kjøpe plasser. Disse plassene har vært under nedbygging med mål om at rusavhengige skal kunne bo i eget hjem med oppfølging fra bydel. Rødt mener denne nedbygginga har gått for langt uten at det er bygd opp gode nok tilbud i bydelene. Det er stort behov for tilpassa boliger og boligløsninger for personer med rusproblemer.

Omsetning av illegale stoffer foregår i sentrum, og mange rusavhengige vil trekke dit. Rødt mener helsetilbudet rundt rusmiljøet i sentrum må styrkes.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Stans nedbygginga av rusinstitusjonene
- Bo-oppfølgingen i bydelene må styrkes
- Bygg ut væresteder alle bydeler
- Flere kommunale boliger med personalbase for personer med psykisk lidelse/ruslidelse
- Pleie- og omsorgstrengende ruskarde må få egne tilbud, ikke plasseres på vanlig sykehjem
- Flere HAB-plasser (heroinassistert behandling), styrk oppfølginga av LAR-brukere
- Utvid brukerroms kapasiteten. Hagen ved Prindsen må bli et varig tilbud.
- Legevaktstilbud i sentrum må på plass før legevakta flytter til Aker

Rus

Rødt Oslo ønsker en kunnskapsbasert og human ruspolitikk, der målet er å gi behandling til rusavhengige og forebygge rusavhengighet. Oslo og området rundt oss har dessverre mange overdosedødsfall, og rekrutteringa av yngre rusmisbrukere er stor. Vi mener rusavhengige trenger omsorg og behandling, ikke straff. Derfor mener vi at heroinassistert behandling (HAB) bør være et alternativ for rusavhengige med komplekse problemer, i tillegg til legemiddelassistert behandling (LAR).

Rødt Oslo vil utvide tilbudet med brukerrum for rusavhengige. Vi vil endre forskriftene slik at også andre metoder enn injisering og andre stoffer enn heroin tillates her. Ikke minst jobber vi for å styrke forebyggende arbeid, rusfrie møteplasser og tidlig hjelp til barn og unge i risikozonen.

En god kunnskapsbasert rusomsorg betyr en helhetlig politikk med forebygging, habilitering, omsorg, rehabilitering, skadereduksjon, legemiddelassistert behandling, avrusning, langtidsbehandling og adekvate boliger.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Støtte prøveprosjekt med en lokal rusreform i Oslo der rusavhengige møtes med helsehjelp og rådgivning, ikke straff. Oslo kommune må jobbe mot staten for å gjennomføre en statlig rusreform.
- Bygge flere brukerrom for tunge rusavhengige.
- Styrke og videreutvikle lavterskeltilbud for rusavhengige, for eksempel ved brukerrommet på Prindsen.
- Avkriminalisere bruk og besittelse av illegale rusmidler til eget bruk. Dette er ikke ensbetydende med legalisering. Salg vil fremdeles være ulovlig.
- Bygge opp tilstrekkelig kapasitet på behandlingss plasser, sikre forsterka tilbud i sentrum med sentrale fagmiljø, ikke overføre mer ansvar til hardt pressa bydeler.
- Lage tilbakeføringsprogrammer med individuell oppfølging slik at den enkelte kan komme tilbake til arbeid/utdanning og ha et verdig botilbud.
- Styrke ettervernet.
- Sikre god oppfølging og aktivitetshus for HAB-brukere nær behandlingssted.
- Det skal opprettes et utendørs værested for rusavhengige på et egnet sted og utenfor boligstrøk, sentralt i Oslo.

Sosiale tjenester

Lov om sosiale tjenester må praktiseres slik at minstesatser ikke blir brukt som «tak». Faglig skjønn skal styre, ikke bydelens økonomi. Oslo kommune må kartlegge underforbruket av økonomisk sosialhjelp og budsjettene må dekke det befolkninga faktisk trenger av hjelp. NAV må ha en mer åpen dør, slik at det er mulig å få fysisk kontakt når en trenger det.

RØDT VIL ARBEIDE FOR:

- Satsene for sosialhjelp i Oslo må ta utgangspunkt i levekostnadene i storbyen Oslo.
- Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) sine satser brukes som minstenorm.
- Egenandeler og særskatter på uførhet, sykdom og omsorgsbehov fjernes fra kommunale tjenester.
- Nødhjelp når du trenger det, ikke to dager for seint.

12 Eldre

Den offentlige eldreomsorgen skal møte oss som fullverdige mennesker. Vi vil bli hørt og bestemme over eget liv. Rødt vil bruke fellesskapets ressurser til å gjøre det kommunale tilbudet best mulig, med god, stabil og helhetlig oppfølging livet ut. Rødt vil kjempe for en bedre eldreomsorg på alle områder.

Hjemmetjenester

Bydelens hjemmetjenester skal yte hjelp når vi mener vi trenger det for å få dagliglivet til å fungere. Det gjelder både praktisk hjelp i hjemmet og hjemmesykepleie. Den såkalte tillitsreformen blir meningsløs om bydelens budsjett overstyrer brukernes behov.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 6-timersdag for ansatte i hjemmetjenesten har høyeste prioritet.
- Styrk hjemmetjenestene. Flere ansatte og fast personell rundt brukeren
- Ingen egenandel for nødvendig praktisk hjelp i hjemmet
- Flere avlastningstilbud for pårørende til demenssyke hjemmeboende
- Korttidsopphold må være tilgjengelig
- Retten til kommunal tannhelse når du har hatt hjemmesykepleie i mer enn tre måneder må bli reell. Hjemmetjenesten må informere hjemmeboende eldre om denne rettigheten.
- Fastlegene må følge opp for å unngå overmedisinering
- Flere dagsentertilbud.
- Flere kommunale seniorsentre.
- Ingen egenandel for trygghetsalarm.
- Såkalt fritt brukervalg avvikles. Økte ressurser til bydelene.

Sykehjem

Makthaverne mener alle eldre ønsker å bo hjemme lengst mulig. Dette skal føre til offentlige innsparinger. Oslo kommune har lagt ned alle aldershjems plasser. Korttidsavdelingene på sykehjemmene er borte, men noen plasser finnes fortsatt på helsehusene. Bydelene kjøper sykehjems plasser av kommunen og har en svært aktiv sparepolitikk når det gjelder tildeling av plasser. Pasientene som får plass, er ofte underernærte og har med seg lange medisinalister mot angst, depresjon, uro og søvnløshet. Rødt mener terskelen for å få sykehjems plass er blitt for høy. Samtidig må bemanningen på sykehjemmene økes.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Eldre som ønsker sykehjems plass, skal tilbys plass
- Økt bemanning i sykehjemmene
- Få fart på sykehjemsutbygginga, flere mindre framfor færre store sykehjem
- Sykehjemmene tilbake til bydelene
- Ordningen med at bydelene kjøper sykehjems plasser fra Sykehjemsetaten avvikles

- Aldershjemavdelinger og avlastningsplasser i tilknytning til sykehjemmene
- Dagsenterplasser ved alle sykehjem
- Flere skjerma plasser og spesialplasser

Omsorg+

Omsorg+ er kommunale boliger til eldre fra 67 år som trenger tilpasset bolig. Bydelene tildeler leilighet her etter søknad. Kommunen krever gjengs leie. Det utelukker fattige og minstepensjonister.

Med kafétilbud, fellesarealer og aktivitetstilbud kan Omsorg+ være et godt tilbud for den som har råd til å betale leia, har det for tungvint hjemme eller ønsker mer sosial omgang. Omsorg+ ble i sin tid markedsført som et tilbud til den som opplevde det ensomt og utrygt å bo hjemme. Mange av dagens beboere ville for noen år siden fått pleie og omsorg på et sykehjem. I dag ser vi at Omsorg+ får stadig sykere beboere, som selv må betale for tjeneste de trenger.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Omsorg+ skal være et tilbud for alle. Senk husleia!
- Omsorg+ skal være et tilbud når en trenger tilpasset bolig, ønsker mer trygghet og sosial kontakt
- Syke eldre som trenger pleie og omsorg skal få sykehjemsplass

Kognitiv svikt og demenssykdommer

Andelen eldre med kognitiv svikt og demenssykdommer har økt sterkt og vil øke videre. Samtidig rammes også en liten gruppe yngre (35 - 65 år) av demens. Denne gruppa har andre behov og skal ikke blandes med de eldste. Pårørende pålegges i dag altfor store belastninger på dette området. I dag vet vi en god del om hva demente trenger og kan nyte godt av, men tilbudene er for dårlige. Rødt vil arbeide for forbedringer på alle felt innen dette området.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Kompetansen på demens må økes på alle plan, og tilbudene må utvides
- Flere skjerma plasser og spesialplasser på sykehjemmene
- Opprette kommunale bokollektiv med døgnbemanning for mindre grupper
- Flere kommunale dagtilbud og avlastningstilbud med god kompetanse på demens
- Gratis tilbud om velferdstekniske hjelpemidler som fungerer. Lytt til bruker og pårørende.
- Kommunens tilbud til yngre demente, Villa Enerhaugen, må bevares og ikke blandes med de eldre

En by for pensjonister og eldre

Nærmiljø, møteplasser, kollektivtilbud, belysning, fortau og gangveier må utformes slik at vi kan komme oss trygt ut sjøl når vi blir dårligere til beins.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Få fart på Oslo som universell utformet by
- Flere eldresentre, møteplasser og kulturtilbud for sosialt samvær og økt trivsel.
- Utendørs trimapparater tilpasset eldre
- Flere benker med god sittehøyde armlener på sidene. Benker ved alle kollektivholdeplasser.
- Tilbud om opplæring i digitale ferdigheter til alle som ønsker det. Alternative løsninger når en ikke ønsker digitale.
- Rosa busser skal være et tilbud til alle over fra 67 år i alle bydeler

13 Trygge nærmiljø

Rødt Oslo ønsker å bygge trygge nabolag basert på sterke fellesskap. Vi vil utjevne levekårsforskjeller, sikre sosial mobilitet, forebygge fattigdom og gi alle mulighet til å leve de livene de selv ønsker. Byens innbyggere skal bo i gode nærmiljøer og leve trygge liv på jobb og hjemme.

Kriminalitet og kriminalitetsforebyggende arbeid

Oslo skal være en trygg by og innbyggerne skal leve trygge liv uavhengig av hvor du bor.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Styrke kommunens kriminalitetsforebyggende arbeid gjennom samarbeidsmodellen SALTO mellom kommunen og politiet. Alle bydeler skal få en hel SALTO-stilling i hver bydel, ikke bare en halv som det er i dag.
- Sikre et nærpoliti som er synlig og til stede i nærmiljøer, og som har en relasjon til og samarbeid med blant annet skoler, bibliotek, idrettsforeninger og nabolag.
- Gjennomføre tiltak for å øke tilliten mellom politiet og ungdom med innvandrerbakgrunn, som et tiltak mot etnisk profilering.
- Styrke Exit-program mot gjengmiljøer og unge gjengangere
- Styrke utekontaktene i bydelene, gjennom å bevilge mer penger til natteravnene.
- Utvide tilbudet med nattbuss.

- Sette opp flere gatelys i mørke område.

Hatkriminalitet

Økningen i hatkriminalitet mot personer på grunn av seksuell orientering, kjønn, kjønnsuttrykk, etnisitet eller religion må tas på største alvor. Oslo skal være en by for alle, uavhengig av opprinnelse, religion, bakgrunn eller hvem man forelsker seg i. Rasister, nazister og høyreekstreme som prøver å markere seg i det offentlige rom skal møtes med motstand og demonstrasjoner. Mangfold er Oslos identitet og styrke.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Innføre forbud mot rasistiske og nazistiske arrangementer inn i Oslo kommunes politivedtekter, det er spesielt viktig med et forbud i tettbygde boligstrøk.
- Oslo kommune skal inndra skjenkebevilling til utesteder som praktiserer diskriminering.
- Støtte og inngå samarbeid med organisasjoner som arbeider mot netthets, hatytringer og hatkriminalitet.
- Forby kommunal støtte til rasistiske, islamofobe, antisemittiske eller høyreekstreme organisasjoner.
- Gå mot innføring av lokale tiggeforbud

Tilbud etter endt soning

Overgangen mellom soning og løslatelse er ofte vanskelig og kritisk. Tilbakeføringsarbeidet må starte så raskest mulig etter innsettelse i fengsel, og det er viktig med god samhandling mellom kommunen og kriminalomsorgen for å få dette til. Både det kommunale arbeidet og frivillige organisasjoner må sikres tilstrekkelige ressurser.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Inngå en forpliktende samarbeidsavtale mellom Oslo kommune og fengslene i byen.
- Ansette flere NAV-konsulenter i kriminalomsorgen
- Sikre tett psykososial oppfølging både under og etter løslatelse, gjennom et mer forpliktende samarbeid mellom NAV, voksenopplæringen og kriminalomsorgen.
- Etablere barnevernsteam og styrke bemanningen til dem som arbeider ved Oslo fengsel.
- Bedre den kommunale helsetjenesten i byens fengsler.

Skjenkepolitikk og trygge møteplasser

Oslo skal være en levende by med hvor det er rom for at alle byens innbyggere. Det skal legges til rette for en variert by med kaféer, restauranter og uteliv, men også møteplasser for dem som ikke ønsker å nyte alkohol.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- At idretts- og kulturarrangementer der barn og ungdom deltar skal være alkoholfrie.
- Gi tilskudd til personer som ønsker å opprette alkoholfrie møteplasser for voksne.
- Gjennomgå praksisen for utleie av kommunenes offentlige rom til kommersielle aktører.
- Rødt sier nei til natteskjenking i boligstrøk. Boområder skal være boområder. Vi vil ha en praksis med nabovarsler før søknader om skjenkeløyver behandles.
- Tildeling av salgs-, serverings- og skjenkebevillinger må brukes for å redusere alkoholbruk og forhindre geografisk overkonsentrasjon av skjenkesteder. Det er viktig å huske på at de aller fleste med rusproblemer er avhengige av alkohol.
- Uteservering skal stenge kl 23:00
- Rødt vil revidere arrangementsstrategien til Oslo kommune for å sikre mindre belastning på beboerne i de sentrumsnære bydelene
- Rødt vil at bydelene skal bli formelle høringsinstanser når Bymiljøetaten tildeler arrangementer

Beredskap

For å sikre folks trygghet vil Rødt Oslo styrke samfunnets totalberedskap og utbedre mangler, blant annet i den nære beredskapen. Det er fortsatt et klare mangler i beredskapen som må utbedres for å sikre folks trygghet. Terroren 22. juli og 25 juni, og koronapandemien demonstrerte at selv et av verdens tryggeste samfunn er sårbart. Rødt Oslo mener at vi må arbeide for trygge nærmiljø gjennom å øke den lokale beredskapen.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Utarbeide bedre informasjon om evakueringsplan for Oslos befolkning, herunder tilfluktsrom.
- Jobbe for å renovere tilfluktsrom i Oslo.
- Utarbeide informasjon til Oslos befolkning i tilfelle strømbrudd over tid, kutt i vannforsyning etc.
- Ha tettere samarbeid mellom Forsvaret, helsevesenet, Sivilforsvaret, Politiet og Oslo kommune.
- Tettere frekvens på beredskapsøvelser i Oslo mellom overnevnte etater.
- Gjennomgå og oppgradere skilting av tilfluktsrom i hele byen.

14 Internasjonal solidaritet

Oslo er en by i Norge og en by i verden. Rødt Oslo mener det er viktig at vi ser utenfor våre egne grenser. Vi lever i den rikeste delen av verden, og svært mye av den rikdommen er resultat av flere hundreår med utplyndring av andre deler av verden. Krig, ekstrem fattigdom og miljødeleggelse er naturlige følger av at vi lever i en kapitalistisk verdensøkonomi, og vi som kjemper for et mer rettferdig samfunn, gjør det også utenfor bygrensa.

Flyktninger

Nesten 90 millioner mennesker lever som flyktninger i eget eller andre land. Noen av dem er på flukt som resultat av krigshandlinger Norge har deltatt i, som i Libya og Afghanistan. Hvor mange flyktninger Norge skal ta mot er det Stortinget som bestemmer, men Rødt Oslo vil jobbe for at Oslo kommune skal jobbe for at Norge skal ta mot flere flyktninger. Som landets hovedstad må vi stå samla for å vise at vi har plass, kapasitet og vilje til å ta imot mennesker på flukt.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune må sikre papirløse migranter og tilreisende EØS-borgere rett og tilgang til nødvendig helsehjelp, medisiner og tannbehandling basert på helsefaglig vurderinger.
- Oslo kommune må ha permanente mottaksinstusjoner som sikrer forutsigbare forhold for flyktninger og asylsøkere som kommer til Oslo.
- Alle flyktninger og asylsøkere bosatt i Oslo skal få reise gratis med kollektivtilbudet i Oslo inntil de har lønnsinntekt.

Mot krig og undertrykking

Rødt Oslo støtter kampen for demokrati og sosial, økonomisk og nasjonal frigjøring verden over. Solidaritet kjenner ingen landegrenser. Oslo kommunes internasjonale arbeid bør bidra til å sikre sosial rettferdighet og medvirke til en utvikling som ivaretar menneskerettigheter, demokrati og bærekraftig utvikling. Rødt Oslo har et klasseperspektiv på krig, og vil jobbe aktivt mot all imperialistisk rivalisering og krigshissing.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Staten Israel, israelske institusjoner, israelske produkter og tjenester må boikottes inntil Palestina er fritt.
- Oslo kommune må støtte BDS-bevegelsen (boikott, deinvestering, sanksjoner) og ikke kjøpe varer fra Israel. Kommunen må garantere at de ikke kjøper varer eller tjenester fra leverandører eller underleverandører fra okkuperte palestinske områder
- Oslo kommune må fortsette å vise internasjonal solidaritet og synlig støtte til undertrykte folk og land, som Palestina, Vest-Sahara, Kurdistan og rom, på samme måte som det er vist tydelig støtte til Ukrainas rettferdige motstandskamp mot Russlands invasjon og okkupasjon.
- Oslo kommune må inngå vennsksbyavtale og samarbeide med en eller flere byer i det okkuperte Palestina.

15 Makt og system

Rødt ønsker å endre samfunnet grunnleggende. Vi jobber for likhet, rettferdighet, frigjøring og demokrati. Vi mener at hensynet til mennesker, natur og miljø må styre hvordan vi organiserer samfunnet, i motsetning til dagens kapitalistiske system hvor profitt bestemmer hvordan samfunnet utvikler seg. Rødt jobber for et sosialistisk samfunn hvor demokrati og medvirkning er en del av hverdagen for alle innbyggere. Vi jobber for et stort flertall som kan skape slike radikale og nødvendige forandringer.

Rødt skaper forandringer gjennom bydelsutvalg, bystyre og alle organer som vi deltar i. Vi tror likevel på en bredere definisjon av demokrati. Demokrati er forankra i folket og skapes også gjennom nabolagsorganisasjoner, fagforeninger, velforeninger og andre folkelige bevegelser hvor politikk drøftes og utformes. Rødt jobber for å forankre vårt politiske arbeid blant innbyggerne og vil øke folks medbestemmelse gjennom utenomparlamentarisk demokratisk arbeid.

Rødt satser på å få best mulig uttelling for de som har stemt på oss, for å oppnå best mulig resultater for folk flest. Vårt mål er gjennomslag fremfor posisjoner, samarbeid for å skape et vendepunkt i kampen mot Forskjells-Norge.

Styring, medvirkning og innsyn

Kommunen har ansvar for barnehager og skoler og forvalter mange velferdsordninger. Rødt Oslo mener målet skal være at vi har gode tjenester og likeverdige velferdstilbud for alle, ikke at kommunale virksomheter skal gå med overskudd. Rødt Oslo vil ha New Public Management ut av Oslo kommune.

De ansatte skal sette mål og drive virksomheten uten overdrevne kontrolltiltak, byråkratiserende strategidokumenter og stadig flere overbetalte direktører. Innbyggerne i Oslo skal ha innsyn og mulighet til medvirkning når det gjelder styring av tjenestene. Rødt Oslo jobber for løsninger som gir mer demokrati, innsyn og medvirkning – ikke mindre.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Alle kommunale virksomheter skal ha enkle ordninger som hjelper innbyggerne til å få innsyn når de ønsker informasjon.

- Kommunale foretak, selskap, m.m. skal drives som kommunale etater uten mål om overskudd.
- Målstyring som styringsverktøy fjernes i kommunen, og de ulike virksomhetene må utvikle styringsverktøy som passer til den tjenesten de skal tilby innbyggerne.
- Bestiller/utførermodellen avskaffes i Oslo kommune.

Oslo kommune skal ikke drive butikk

Rødt jobber for at Oslo kommune som eier og deleier i aksjeselskaper og interkommunale selskaper utøver et aktivt eierskap. Det er et mål for Rødt at de eksterne virksomhetene Oslo kommune eier driftes i tråd med kommunens egne standarder og verdier. Rødt Oslo mener kommunen ikke skal opprette nye aksjeselskaper, og jobber for å oppløse eksisterende selskaper og finne andre måter å organisere kommunalt eierskap på.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Oslo kommune som eier må aktivt bruke eierskapet til å sikre at ansatte har best mulig arbeidsforhold.
- Oslo kommune som eier må bruke eierskapet aktivt for å sikre at det tas inn lærlinger og opprettes læreplasser.
- Oslo kommune som eier må bruke eierskapet aktivt for å sikre de ansatte medbestemmelse i virksomhetene.
- Oslo kommune som eier må bruke eierskapet aktivt for å sikre de ansatte kompetanseutvikling.
- Hafslund Oslo Celsio skal drives med andre samfunnsmessige formål enn profit
- Hafslund Oslo Celsio skal levere fjernvarme til kostpris, plus et transparent tillegg for vedlikehold, oppgraderinger, etc.
- Oslo kommune skal vedlikeholde de kommunalt eide gårdene slik at de opprettholder sin verdi som kulturarv og sine miljø- og sosiale funksjoner.

Folkevalgte

De folkevalgte er representanter for alle oss som bor i Oslo og det er vi som har valgt dem. Det er viktig at politikerne har god kunnskap om den virkeligheten befolkningen i Oslo lever i. Politikerne bør ta seg god tid til å møte interessegrupper, foreninger og enkeltpersoner. De folkevalgte må få gode vilkår til å gjøre jobben sin, både små og store partier skal ha nok ressurser til at de kan møte folk som vil legge fram sine saker. Rødt Oslo mener at politikere ikke skal ha privilegier som gjør at de fjerner seg fra vanlige folks hverdag.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Politikerlønningene må reduseres. Ingen heltidspolitikere skal få godtgjørelser/lønn som er høyere enn 6 G (ca. 670 000 kr. i 2022).
- Folkevalgte skal få dekket utgifter til barnepass når det er nødvendig for at de skal få utført oppgavene sine.
- Folkevalgte får dekket tapt arbeidsfortjeneste opptil 6 G når de må ta fri for å delta i møter.

Bedre folkestyre, mer demokrati

Folkevalgte politikere i Oslos bystyre har begrenset makt. Administrasjonen eller byrådet avgjør i for stor grad politikken og retningen for byen, i lukkede møter med begrenset innsyn. Byrådssystemet forskyver makt oppover til en liten og godt betalt elite. Rødt vil ha en mer gjennomiktig administrasjon og mer makt til de folkevalgte og folk generelt.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Viktige politiske beslutninger bør i minst mulig grad delegeres fra folkevalgte organer til byrådet eller administrasjonen.
- Alle byrådsavdelinger må ha rutiner som sikrer medvirkning og innsyn, både for innbyggerne og for de folkevalgte i bystyret.
- Oslo kommune må styrke innflytelsen til kommunale ansatte i beslutningsprosesser som berører deres arbeidsplass og styrke arbeiderdemokratiet internt i kommunen. Dette kan være første skritt i en tillitsreform.
- Rødt skal bekjempe korrupsjon, nepotisme, kameraderi og alle former som undergraver velfungerende institusjoner og politiske organer.
- Kommunen må legge til rette for nabolagsorganisering og bedre innflytelse i beslutningsprosesser som berører dem.
- Oslo kommune må legge til rette for utenomparlamentarisk demokratisk arbeid og øke innbyggernes deltagelse og innflytelse i beslutningsprosesser som berører dem.

Bydelsutvalga

Bydelsutvalsrepresentantene er dine nærmeste folkevalgte. Alle bor vi i en bydel, Oslo kommune er delt inn i 15 bydeler. Hver bydel har et bydelsutvalg (BU) som tar avgjørelser som kan få betydning for bydelens innbyggere. Bydelen har ansvar for barnehager, barnevern, hjemmetjenester, innbyggernes helse og omsorg, at alle har et sted å bo og at ingen lider nød, og også for kultur, fritidstilbud og frivillighet. Når du som innbygger trenger hjelp, kan du kontakte bydelen.

Bydelene får sine årlige budsjett fra bystyret. I dag er en stor del av bydelsutvalga oppgave å bestemme hvordan de skal fordele pengene de får av bystyret. Dette er penger som skal dekke langt flere behov enn det som man har råd til. Bydelsutvalga blir dermed et mellomledd for nedskjæringer som bystyret har bestemt.

Rødt Oslo mener bydelsutvalga er en viktig del av demokratiet. Representantene skal være ombud for befolkninga og tale deres sak. Hvis du som innbygger vil endre noe er bydelsutvalget nærmest. Alle møter er åpne, og vi oppfordrer innbyggerne i Oslo til å møte i åpen halvtime og kontakte sine folkevalgte.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Bydelsutvalga må få mer reell politisk makt. Bydelsbudsjetta må være i samsvar med befolkningas behov.
- Rødt Oslo vil ha ei ordning for sletting av gjeld for bydeler som tar med seg underskudd fra år til år fordi de ikke får nok penger til å dekke lovpålagte oppgaver.
- Bydelsdirektøren skal ansettes av bydelsutvalget og ikke av byrådet.
- Rødt Oslo ønsker ikke sammenslåing av bydeler. Dette vil føre til mer byråkrati og svekke den folkelige kontrollen med administrasjonen.
- Rødt Oslos folkevalgte i bydelsutvalga lytter til befolkninga, og vil samarbeide tett med enkeltpersoner, lokale grupper, tillitsvalgte og ansattes fagforeninger for å få fram hva innbyggerne i bydelen er opptatt av. Våre folkevalgte tar innbyggernes syn inn i bystyret.

16 Økonomi og finansiering

Oslo er en klassesdelt by. For å få fart på kampen mot Forskjells-Oslo, vil Rødt ha en bedre fordeling av rikdom og en mer demokratisk styring av økonomien. Aldri før har vi hatt flere norske milliardærer og samtidig øker antallet barn som vokser opp i familier med dårlig råd. Økte forskjeller og privatisering truer fellesskapet.

De store grepa for å fordele fra de rike til de mange kan først skje med økt inntektsskatt og formuesskatt på nasjonalt nivå. Å øke den kommunale formuesskatten med et par promille vil kunne gi Oslo milliarder til velferd. Oslo kommunes viktigste verktøy for å omfordele ressurser er nå en mer rettferdig eiendomsskatt og velferdstjenester for de som trenger det mest.

Eiendomsskatt

Rødt vil ha en eiendomsskatt hvor bare de med de største og mest verdifulle eiendommene i Oslo betaler skatt. Bunnfradraget for eiendomsskatt må være stort nok til at folk som bor i vanlige boliger ikke skattlegges. Dette kan man best sikre gjennom et høyt bunnfradrag. Systemet med at eiendomsspekulanter kan eie mange boenheter som hver for seg gir rett til bunnfradrag, må endres.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- At eiendomsskatten skal ha et stort bunnfradrag som sikrer at folk som bor i vanlige boliger ikke skattlegges mer.
- At kommunen får mulighet til å ha en progressiv eiendomsskatt. Ved beregning av eiendomsskatt bør man ta hensyn til husstandens inntekt og størrelse.
- Å gjøre det mulig å innføre en egen eiendomsskatt på sekundærboliger.

Bydelsbudsjett

Bystyret fordeler penger til de femten bydelene, som står for det meste av tjenestene innen helse, velferd og oppvekst. Det meste av bydelsbudsjetta bindes opp i lovpålagte tjenester som sjukehjems plasser og barnehager. Bydelene har fått budsjettkutt over flere år, og dette har gått ut over tilbudene. Dette går mest utover ikke-lovpålagte tilbud som fritidsklubber, men også lovpålagte tilbud har kjent sparekniven.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Rødt vil styrke bydelsøkonomien slik at det ikke skal kuttes i tjenester som skal gå til de mest sårbare i samfunnet. Oslo kommune går med overskudd hvert år, og mer av pengene må gå til å styrke velferden i bydelene.
- Bydelene må få en større del av kommunekassa for å sikre gode velferdstjenester til innbyggerne.
- Dagens fordelingssystem må avvikles. Nå får bydelene penger etter en teoretisk fordelingsnøkkel, og ikke etter befolkningas reelle behov for velferdstilbud.

Mer åpenhet og innsyn

Demokratisk styring av byen og økonomien må både bety at innbyggerne kan følge med på hvordan politikerne fordeler pengene og at innbyggerne blir tatt med på råd underveis. Det skal være enkelt å se hvilke privilegier politikerne bevilger til seg selv og hvilke selskaper kommunen kjøper varer og tjenester av.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Det må gjennomføres forsøk med deltakende budsjettering i kommunen og i bydelene.
- Det må være offentlige og lett tilgjengelige lister over:
  - Hvor mye godtgjørelse og lønn folkevalgte får
  - Hvor mye godtgjørelse og lønn styremedlemmer i kommunale foretak og kommunalt eide selskaper får
  - Hvilke aktører kommunen kjøper varer og tjenester av
  - Hvor mye kommunen bruker på eksterne konsulenter i alle virksomheter (etater, foretak, kommunalt eide selskap osv.).

God økonomisk styring

Det er mange velferdstjenester i Oslo som trenger å få tildelt mer av fellesskapets penger. Det er viktig at vi ikke sløser med kommunale midler, og at penger som kan brukes på å finansiere velferd ikke forsvinner i privilegert overforbruk, unødig anbudsbyråkrati eller meningsløst høye direktørlønninger.

RØDT OSLO JOBBER FOR:

- Ha lønnsvekststopp for alle i kommunen som tjener over 8 G (litt under 900 000 kr.) Grunnbeløpet (G) i folketrygda per 1. mai 2022 er kr 111 477
- Kommunale penger skal ikke brukes til alkoholserving.
- Begrense bruken av hotellseminarer m/overnatting.
- Ingen kommunale foretak og kommunalt eide selskaper kan ha høyere godtgjørelse for styremedlemmer enn det bystyrets medlemmer har.
- I takt med avvikling av kommunale foretak og aksjeselskap, må vi avvikle anbudsutsettelse på kommunale tjenester, da fagfolk må bruke altfor mye tid og ressurser på anbudsprosesser og kontroll med de kommersielle tilbyderne.
- Gjennomgang av konsulentbruk og erstatte mer av konstante behov med faste ansatte i egne kommunale tjenester.
- Øke andel faste funksjoner og minske prosjekter og midlertidige tiltak. Kommunens enheter og bydelene trenger stabilitet i sine funksjoner og sine budsjetter.

